Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 46 (16269) | 1983 оной февралиин 24, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

ХҮДЭЛМЭРИИН ШАНАР-ЖУРАМҺАА

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай Бальжима Аюшеевагай бригада гансаашье комбинат дотороо бэшэ, мүн республика соогоошье суурхаараа үнинэй. Тус бригада буряадай комсомолой шанда хүртэжэ, бригадирынь «Ажалай шэн габьягай түлөө» медаляар шагнагдаа бэлэй.

— Ямар тиимэ «нюуса» онол аргаар амжалта түйлаа, бригадатнай хододоо түрүү зэргэдэ дабшана гээшэб?— гэһэн асуудалдамнай:

— Тиимэ ямар ондоо онол аргашье байхаб даа. Хүн бүхэн өөр оорынгөө ажалые, мүн бишье бригадирайнгаа уялгые, бултадаа хамтынгаа ажалые шанар һайнтайгаар, үнэн зүрхэнһөө бүтээхые оролдодог гээшэ,—гэжэ һэн.

[illegible]

Энэ — ажалайнгаа сагые, нийтын зөөриие, хүдэлмэриин габьяае дээдэлхэ ...

Энэ — социалис Эхэ оронодо үнэн сэхэ үзэл бодолтой ...

[illegible]

...«...Хэды томо, хэды хүндэшье һаань, бидэ ... гаргаха гол сахилгын журам бо...»

[illegible] Хурамхаанай леспромхозой бригадир, Со... Ажалай Геройн В. И. Парамоновой ...

...отологиш одой, барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин, ...СР-эй Гүрэнэй шангай лауреат А. Е. Воронинной тол...дог барилгашадай, судна бүтээлгын заводой Б. Хал...вай ударидадаг электро-гагнууршадай, «Бурятмеж...хозстрой» нэгэдэлэй Улаан-Үдын барилгын матери...уудай комбинадай А. М. Каптеровой хүтэлбэрилдэг ...аданууд ямар тиимэ онсо шадабаряараа бусадһаа ...ран, саг үргэлжэ түсэбөө дүүргэн, амжалтатайгаар ...элнэ гээшэб? Харюусалга ехэтэй, нарин эмхидхэлтэй, ...эдэй һэшхэлээр шэрээгдэһэн шанга журамтай байһан... бэшэ аал? Жэгдэ һайн, гээгдэгшэдгүй, ашаг үрэ ехэ... хүдэлмэриинь эндэһээл эхитэй ха юм.

Түрүүшүүлэй туйлалта, тэдэнэй дүй дүршэл гээшэ ...эдэнэй эрмэлзэхэ, шудалха зорилго болоно. Теэд ган... түрүүшүүлэй туйлалтаар бүхы үйлэдбэри урагшаа ...агдажа, табан жэлэй түсэб дүүргэгдэхэгүй. Тэрэнэй тү... хүдэлмэришэ хүн бүхэн өөрынгөө хубиин түсэб заа...үй дүүргэхэ уялгатай. Хүн бүхэн! Заатагүй хүн бү...эй оролдолгоор лэ бидэ мүнөө үедэ манай урда, ажал... арадай урда партиин табиһан зорилгонуудые бэелүүл... шадахабди.

Үйлэдбэрнээ, ажал дээрэхи байдалаа эмхитэй болгоходо, ...ршье капитальна һомололго, мүнгэн зөөриин гаргаша ...эгүй. Гэбэшье тэрэ угаа ехэ ашаг үгэхэ байна бшуу. ...нине манай республикын промышленностиин январь ...рын дүнгүүд гэршэлнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, 1982 оной ...гөөр союзна мэдэлэй промышленна предприятинууд ...дукци худалдаха түсэбөө 98,8, ажалай бүтээсэ дээшэ...лхэ түсэбөө 98,9 процентдэ хүргэһэн байгаа һаа, энэ ...эй январьда тус тустань 100,5, 100,8 процент дүүр...э шадаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ продукци худалдалгын тү...ые 16 предприяти, нормативна сэбэр продукциин тү... 24 предприяти дүүргээгүй гараһан һаа, энэ жэлэй ...арь һарада гээгдэгшэдэй тоо продукци худалдалгаар 6, ...мативна сэбэр продукцяар 14 болотороо хороһон бай...

—Журам тухай хэлэхэдээ, бидэнэр бүхы ажалай. үй...бэриин байдалые хараадаа абанабди... Хэрбээ һайн ...рамтай болохын түлөө дэлгэрһэн тэмсэлээ дээхэнүүр ...юурхайдуулаад гараа һаамнай, тэрэ нэгэн табан ми...а хожомдоо, нүгөөдэнь ходо тамхилна гэхэ мэтэ жэ...божо зүйлнүүд дээрэ гол анхаралаа хандуулха болоо ...мнай, манай бүхы хүсэлэл оролдолгоһоо ехэ үрэ гара...үйл,—гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь ...эр Ю. В. Андропов хүдэлмэришэдтэй уулзахадаа, он...оп тэмдэглээ һэн. Ондоогоор хэлэбэл, бүхы журамаа ...жалай, гүрэнэй, түсэблэлгын, технологиин, хангалгын, ...сээ баталалгын, даабари дүүргэлгын гэхэ мэтэ жура... сахилгын хойноһоо эрид хиналта, шалгалта табиха ...той гээшэбди. Ажалай болон эмхидхэлэй нарин жура... түлөө тэмсэлэй ашаг үрэнь нэн түрүүн хүдэлмэриин ...ар дээрэ элеэр харагдаха байна бшуу.

...шар тиимэһээ, эдэ мүнөөдэрэй эрилтэнүүдые хараадаа ..., нютагай партийна, Совет, профсоюзай болон ком...олой организацинууд, министерствэнүүд, албан зур...нууд болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэриин ...нар улам саашань дээшэлүүлхэ талаар тодорхойшье, ...эмжэтэйшье хэмжээнүүдые абаха уялгатай гээшэ. ...гэбэл, хүдэлмэриин журам хаа хаанагүй һайжаржа, ...эдбэриин бүри ехэ үрэ дүнгүүдэй туйлагдаха, гар...аһан продукциин шанарай эрид дээшэлхэ байһаниинь ...жаггүй. Энэмнай манай хүсэдэг, эсэсэй дүн болоно юм.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫЕ УГТУУЛАН

БРИГАДНА ОНОЛ АРГА ХЭРЭГЛЭНЭ

Мүнөө районой колхоз, совхозуудай хабарай тарилгада хабаадуулагдаха хүдөө ажахын техникэ заһабарилха хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Энэ талаар Торнин совхозой механизаторнууд болон заһабарилагшадай гаргаһан үүсхэл һайшаалтайшье, олондо дэмжэгдэмээршье гэжэ һанагдана. Тэдэнэр булад хүлэгүүдые ба хүдөө ажахын бусад машинануудые бэлэн болгохо талаар ажалдаа бригадна онол арга үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ шиидэһэн юм. Энэзнэй ашаг үрэнь хүн бүхэндэ элитэ гээшэ. Урда жэлнүүдэйхитэй сасуулбал, хүдэлмэриин эршэ нилээд түргэдөө, шанарыньшье һайжараа. Һүүлэй һүүлдэ энэнь ажахыдашье ашагтай, техникэ заһабарилагшадташье туһатай, олзотой гэжэ элирэнхэй.

Энэ шэнэ бригадна онол арга нэбтэрүүлхэдээ, торинхид хоёр звено боложо хубаарһан байха юм. Тиин түрүүшынхинь тракторнуудые, хоёрдохинь газарай хүрьһэ элдүүрилдэг ба тарилгын техникые заһабарилхаар ажалаа эхилһэн юм. Тус звенонуудай хүдэлмэрие зүбөөр эмхидхэхын тула тэдэнние хүтэлбэрилхоор шадабаритай, дүршэлтэй механизаторнууд Николай Банзаракцаев, Иван Борисов томилогдоо бэлэй.

Эндэ 5 хүнһөө бүридэһэн бригадна совет байгуулагдаһан юм. Тус совет шэглэн хүтэлбэрилхы гол үүргэтэй. Эндэ техникэ заһабарилха хүдэлмэриин хойшолуулашагүй шухала асуудалнууд дары шиидхэгдэдэг, ажалай журам хазагайруулагшад шүүмжэлэгдэдэг юм. Журам эбдэгшэд нэмэлтэ түлөөһэнэй мүнгэнһөө хаһагдадаг байна. Хамтадаа бүтээжэ байһан ажалаа хойшо татаһан хүн бусад нүхэдэйнгөө зүгһөө шанга шүүмжэлэгдэнэ. Энэнь хүмүүжүүлхы ехэ үүргэтэй ха юм. Эндэһээ механизатор бүхэн коллективэйнгээ хэрэгэй түлөө хамаг хүсэл оролдолгоёо гарган оролдоно.

Ажалаа шэнээр эмхидхэһэнэй ашаар торинхид үнгэрэгшэ жэлэй дүрбэдэхи кварталда ерэхэ хабарай хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха бүхы тракторнуудайнгаа гурбанайнь нэгэ хубиие бэлэн болгоод байгаа һэн. Энэ хугасаа соо 15 трактор совхозой мастерскойдо заһабарилагдаа. Тэрээнһээ гадна, районно «Госкомсельхозтехникэдэ» 3 трактор бэлэн болгогдоо.

Техникэ заһабарилха хүдэлмэридэ энэ шэнэ онол аргын хэр туһатай байһыень ажахын ахамад инженер Н. В. Михайлов иигэжэ хөөрэнэ:

—Ажалай түрүүшын үдэрһөө энэ онол арга хэрэглэһэндээ хүдэлмэриимнай эршэ нилээд дээшэлээ. Механизатор бүхэн бултанайнгаа түлөө оролдоходоо, даалгагдаһан ажалдаа эзэн ёһоор хандана ха юм. Энээнһээ уламжалан заһабарилгын хүдэлмэриин шанар нилээд һайжараа. Бригадна онол аргаар хүдэлхэдөө, механизатор бүхэн коллективэйнгээ түлөө оролдоно бшуу. Эдэнэрэй урдахи зорилгонь бултанда эли — хараалагдаһан болзортоо тракторнуудые заһабарилжа дүүргэхэ хэрэгтэй ха юм. Мүнөө Николай Банзаракцаевай даадаг звенодо саг үргэлжэ 4 заһабарилагшад хүдэлнэ. Тэдэнэрэй ажалынь бултанда алляар хубаарилагданхай. Тракторист өөрөө тэдэнэртэ үдэр бүриин туһаламжа үзүүлдэг юм. Мүнөө урдынхидаал адли запчастиин дуталдахада, миин байха ушар усадхагданхай. Хэрбээ ямар нэгэн узелда запчастиин дуталдабал, звеногой гэшүүд ажалайнгаа саг дэмы гээнгүй хуушан, элэһэн запчастиие һэльбэн шэнэлнэ.

Звеногой хүдэлмэридэ заһабарилгын шанар ехэ үлхэ шанартай. Трактор бүхэн бэлэн болгогдоһоной һүүлдэ һүүлшын шалгалта ба обкатка (туршалга) гарадаг гээшэ. Энэ ушарта ямар нэгэ дутагдалай элирүүлэгдэбэл, тус трактор хоёрдохёо түлөөһэгүйгөөр заһабарилагдаха ёһотой. Тиимэһээ механизаторнууд заһабариин шанарта онсо анхарал хандуулна.

Нёдондо энэ үедэ һарадаа дунда зэргээр 5—7 трактор капитальна заһабари гарадаг һэн. Харин мүнөө энэ хугасаа соо ажалдаа шэнэ онол арга нэбтэрүүлһэнэй ашаар 10—12 трактор бэлэн болгогдоно. Иигэжэ ажалай эршэ хоёр дахинаар дээшэлээ. Хараалһан болзортоо шанар һайнтайгаар ажалаа бүтээһэн заһабарилагшадта һарынь салинда 40 процент нэмэлтэ түлбэри үгтэнэ. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэнэрэй һарада 100 түхэригһөө үлүү салин абадаггүй байгаа һаа, мүнөө энэнь адагынь 200 түхэригтэ хүргэгдэнхэй. Тобшолон хэлэбэл, техникэ заһабарилгада бригадна онол аргын аша үрэ нилээд ехэ. Тиимэһээ бусадайшье иимэ жэшээгээр хүдэлжэ эхилбэлнь, алдуу болохогүйнь лабтай.

Мүнөө МТМ-гэй депо соо 11 трактор капитальна заһабарилгада табигданхай. Торинхид февраль һарын эсэс болотор бүхы тракторнуудаа хабарай хүдэлмэринүүдтэ бэлэн болгохо хараа зорилготой. Гэбэшье зарим запчастьнууд дуталдажа, ажалыень һаатуулхаяа һанана. Тэдэниие холын газарнуудаар, районһоо гадуур бэдэрхэ баатай бологдоно. Илангаяа ДТ-75, «Беларусь» тракторнуудта запчастьнууд хэрэгтэй. Заримыень һэльбэн шэнэлхэ, мүн бусадшье шухала хэмжээнүүд абтана. Токарна, слесарна, кузнечнэ болон бусад цехүүд һаадгүй хүдэлнэ гэжэ хэлэлтэй. Эндэ дүршэлтэй механизаторнууд хүдэлдэг юм. Хэрэгтэй стендүүдшье бии.

И. А. Борисовай хүтэлбэрилдэг хоёрдохи звенодо хүрьһэ элдүүрилгын ба тарилгын техникэ заһабарилагдана. Эндэ баһа 4 хүн хүдэлдэг. Бригадна онол аргын ажалдань нилээд туһатай байһыень звеногой гэшүүд булта мэдүүлнэ. Мүнөө эндэ нэгэн доро сеялкэ, плуг болон культиваторнууд заһабарилагдажа байнхай. МТМ-эйн байрын сүлөөрхэдэ, орооһоной комбайнуудые заһабарилжа эхилхээр хараална. Мүнөө райсельхозтехникын мастерскойнууд соо 3 комбайн бэлэн болгогдожо байнхай.

Эндэ ажахын механик Н. А. Ломухинай ударидалга доро тусгаар звено хүдэлнэ.

Торнин совхозой механизаторнууд хабарай хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха техникэеэ сагтань, һайн шанартайгаар бэлдэхэ уряа республика дотороо гаргаһан мухар-шэбэрэйхидые халуунаар дэмжээд, ажалдаа бригадна онол арга нэбтэрүүлэн, трактор, машинануудаа һайнаар заһабарилаад, түгэс бэлэдхэлтэйгээр ерэхэ хабарые угтахаар эрмэлзэнэ. Таряалан, сабшалан дээрэхи үндэр бүтээсэтэ ажалынь — түрэл республикынгаа алдарта ойдо зорюулагдаха юм.

М. ГАЛСАНОВ,
манай штатнабэшэ корр.

Зэдын район.

БАРГАЖАНАЙ ЛЕСПРОМХОЗОЙ В. И. ТОРМОЗОВОЙ ХҮТЭЛБЭРИЛДЭГ МОДО БЭЛЭДХЭГШЭДЭЙ БРИГАДА ҮНДЭР БҮТЭЭСЭТЭ АЖАЛААРАА СУУРХАДАГ БОЛОҺООР ҮНИНЭЙ. ВЛАДИМИР ИВАНОВИЧ ТОРМОЗОВ ДЭЭДЭ ГАРАЙ МЭРГЭЖЭЛТЭН, ШАДАМАР БЭРХЭ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ ГЭЖЭ РЕСПУБЛИКЫНГАА МОДОШОДОЙ ДУНДА МЭДЭЭЖЭ ЮМ. АРБАН ЗУРГААН ХҮДЭЛМЭРИШЭДҺӨӨ БҮРИДЭҺЭН ТЭРЭНЭЙ ХҮТЭЛБЭРИЛДЭГ БРИГАДА 39 МЯНГАН КУБОМЕТР МОДО БЭЛЭДХЭХЭ НЁДОНДОНОЙНГОО ТҮСЭБЫЕ АЯАР 63 МЯНГАН КУБОМЕТРТЭ ХҮРГЭҺЭН АМЖАЛТАТАЙ. ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДААБАРИИЕ ГУРБА ХАХАД ЖЭЛЭЙ ТУРШАДА СҮМ ДҮҮРГЭХЭ ГЭҺЭН ЗОРИЛГОТОЙ БРИГАДА ЭДЭ ҮДЭРНҮҮДТЭ ГАБШАГАЙ ШАНГААР ХҮДЭЛЖЭ БАЙНХАЙ. МҮНӨӨ ТЭДЭ 1984 ОНОЙ ЯНВАРЬ ҺАРЫН ТООСООГООР ХҮДЭЛНЭ.

В. И. ТОРМОЗОВОЙ ХҮТЭЛБЭРИЛДЭГ БРИГАДЫН ГЭШҮҮД МҮНӨӨ БУРЯАДАЙ АССР-эй БАЙГУУЛАГДАҺААР 60 ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛЭЙ АЖАЛАЙ ВАХТАДА ЖАГСААД, ЭРХИМ ҺАЙНААР АЖАЛЛАЖА БАЙНХАЙ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. ТОРМОЗОВ.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

ШЭНЭ ҺОНИН (ТАСС)

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

АФИНЫ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов хани ёһоной албанай хэрэгээр Грецидэ ерээд байна.

Совет айлшанай хүндэлэлдэ Грециин Премьер-Министр А. Папандреу сайлалга хэбэ. Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн сайлалгын үедэ А. Папандреу, Н. А. Тихонов үгэ хэлээ.

Февралиин 22-то Танигдаагүй солдадай хүүр дээрэ венок табиһан байгаа. Совет правительствын толгойлогшо минута соо дуугай байжа, Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндын ба бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэлдэ унаһан Грециин патриодуудай дурасхаалые ёһолон хүндэлбэ.

Н. А. Тихонов Грециин парламентда хүрэбэ. Парламентын түрүүлэгшэ И. Алеврас болон ороной хуули гаргадаг дээдын зургаанай бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хани ёһоор хөөрэлдэһэн байгаа.

Н. А. Тихонов А. Папандреутэй уулзаба. Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ совет-грециин харилсаа холбоое саашадань хүгжөөлгын, элдэб асуудалнуудаар хоёр ороной хоорондохи хани барисаае гүнзэгырүүлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Эб найрамдалые, аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ, шахардуу шанга байдалые һуларуулха хүсэлэнтэй байһанаа хоёр тала мэдүүлбэ.

Энэ үдэр совет-грециин хөөрэлдөөнүүд дүүрэв. Н. А. Тихонов, А. Папандреу хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдээр сэдьхэлээ ханажа байһанаа, мэдүүлээд, СССР-эй ба Грециин хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондохи харилсаае үргэлжэлүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэһэн байна. Хөөрэлдөөнүүдэй эсэстэ СССР-эй ба Грециин хоорондохи экономическа, промышленна, эрдэм техникын харилсаае хүгжөөлгын удаан болзорой программада гар табигдаа, бусад хэдэ хэдэн хэлсээнүүдые баталха тухай үгээ ойлголсоо.

Н. А. Тихонов грек-совет бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаба.

Бүлгэмэй хүндэтэ президент, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Янис Рицос болон бүлгэмэй бусад хүтэлбэрилэгшэд Грециин ба СССР-эй арадуудай хоорондохи заншалта хани барисаае, үгэеэ ойлголсолгые бэхижүүлхэ хэрэгтэ бүлгэмэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа байһан тухай хөөрэбэ.

Эб найрамдалые, аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ ба шахардуу шанга байдалые һуларуулха хэрэгтэ Советскэ Союзай ехэ үүргэ дүүргэдэг байһые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө Совет правительствые толгойлогшо гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргөө. Грециин ба Советскэ Союзай хоорондохи политическэ, соёлой болон эрдэм ухаанай холбоое саашадань хүгжөөлгэдэ грек-совет бүлгэм шухала хубитаяа оруулна гэжэ тэрэ тэмдэглэһэн байна. Хоёр ороной арадуудай аша туһада, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын аша туһада шэнэ амжалтануудые түйлахыень Н. А. Тихонов бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэдтэ, Грецидэхи Советскэ Союзай бүхы ханинарта хүсэбэ.

ҺАЙНДЭРТЭ ЗОРЮУЛАГДАНА

Совет Арми болон Далайн Сэрэгэй Флодой 65 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ажалшадай түлөөлэгшэдэй ба ниислэлэй гарнизоной сэрэгшэдэй баярай суглаан февралиин 22-то Москвада болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай Маршал Д. Ф. Устинов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Л. В. Смирнов, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша И. Ф. Дмитриев, СССР-эй Верховно Соведэй секретарь Т. Н. Ментешашвили, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, сэрэгэй начальнигууд, элитэ мэдээжэ эрдэмтэд, партийна, совет болон нийтын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, дайнай ветеранууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл президиумдэ һууга.

Агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй ахамад командалагша—СССР-эй оборонын министрэй орлогшо, авиациин ахамад маршал П. С. Кутахов суглааргшадай урда үгэ хэлэбэ. Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, совет сэрэгшэд хүсэтэ буу зэбсэг болон сэрэгэй техникэ оролдосотойгоор шудална, дайшалхы бэлэн байлгые дээшэлүүлнэ гэжэ тэрэ хэлээ.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые абаба.

(ТАСС).

МОСКВАГАЙХИДАЙ ПАТРИОТИЧЕСКА ҮҮСХЭЛ

В. И. Ленинэй түрэһөөр 113 жэлэй ойдо зорюулагдаһан коммунис субботнигые апрелиин 16-да үнгэргэхэ гэһэн патриотическа үүсхэлтэйгээр алдарта ёһо заншалдаа үнэн сэхэ Москвагай түрүү предприятинууд хандаба.

Манай Эхэ ороной ниислэл хотын ажалшад партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхые, табан жэлэй гурбадахи жэлэй ехэ даабаринуудые, социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхые шиидэнхэй байһанаа мэдүүлнэ. КПСС-эй Центральна Комитедэй ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд москвагайхидай габшагай ажалда шэнэ түлхисэ үгэһэн байна.

Экономикоёо саашадань хүгжөөхын тула фабрика, заводуудай, нэгэдэлнүүдэй, барилгануудай, транспортын хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэлэл оролдолгонуудаа элсүүлхэ байна. Ажалай, гүйсэдхэлгын журамые шангадхаха, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар шэглүүлэгдэһэн хүдэлмэри хадаа масквагайхидай хэрэглэдэг арга нөөсэнүүдэй нэгэниинь болоно.

Москвагай түрүү предприятинуудта болоһон митингнүүд дээрэ коллективүүдэй түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, субботнигой үдэр габшагайгаар хүдэлжэ, имагтал эрхим шанартай продукци гаргаха, тиихэдээ алмагдаһан түүхэй эдүүдые, материалнуудые, түлишэ болон элшэ хүсые хэрэглэхээр найдууһан байгаа.

Москва-Сортировочная депогой ажалшад үүсхэлшэдэй тоодо ороно. Эндэ алмагдаһан электрын элшэ хүсөөр ашаанай 130, пассажирска 70 гаран состав субботнигой тоосоогоор ябуулхые шиидэнхэй. Габшагай вахтын үдэр 11 локомотив, ашаа тээлгын кран заһабарилагдаха юм.

Апрелиин 16-най халаануудай үедэ жэшээтэ һайн жаяг журамтай, эмхидхэл ехэтэй байхыень депогой хүдэлмэришэд ниислэл хотын түмэр замшадые, Москвагай бүхы хүн зониие уряалба.

Ниислэлэй ЗИЛ нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд алмаһан түүхэй эдээрээ, элшэ хүсөөрөө субботнигой үдэр хүдэлхэ гэһэн уялга абаһан байна.

Митинг дээрэ авто-хабсаралгын корпусой начальник И. Тарасов, механо-хабсаралгын 3-дахи корпусой заһабарилагша Л. Жуков, гэрэй холодильнигуудай цехэй гальваник Л. Чекомасова гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, Коммунис парти болон Совет ороной үндэһэ һуурииие табигшын түрэһэн үдэрые ажалай ехэ түйлалтануудаар угтахыень нүхэдөө уряалба.

Апрелиин 16-най эршэтэ габшагай ажалай үдэр болотор детальнуудай, түүхэй эдэй болон материалнуудай нөөсэнүүдые байгуулхаар хараалагдана. Энэнь субботнигой үдэр ашаанай 600 автомобиль, гэр һуудалда хэрэглэгдэхэ 500 холодильник предприятиин коллективэй бүтээн гаргаха арга олгохо байна.

«Мосстрой-8» трестын бригаданууд Эдеэ хоолой программын ашаглалгада оруулагдаха шухала барилганууд дээрэ—Коровинодохи загаһа болбосоруулгын комплексдо, Хлебниковскэ үрэ жэмэсэй-овощой баазада, бусад барилганууд дээрэ энэ үдэр хүдэлхэ байна.

1700 шахуу хүн коммунис субботнигто хабаадаха. В. Азаркевичэй, В. Барановай, А. Беловой, А. Мамиевай, Б. Михеевэй, В. Пименовэй, В. Субочевай хүтэлбэрилдэг түрүү бригадануудай уряагаар тэдэ апрель һарын энэ субботын үдэр ажалай эгээл үндэр бүтээсэ түйлахые шиидэбэ. 19 мянга шахуу түхэриг табан жэлэй жасада оруулхаар хараалагдаа.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна электротехническэ институдай, «Гордормеханизация» гэжэ 2-дохи трестын коллективүүд коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр бэлдэжэ захалба. (ТАСС).

АЛДАРТА ИЛАЛТЫН ОЙ

Хархис хүсэнүүдые бута сохижо, Чехословакиин ажалшадай февраль һарада түйлаһан Илалтын 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан февралиин 22-то болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи оглогшо Г. А. Алиев, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, совет болон нийтын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд президиумдэ һууба.

1948 оной февраль һарада Чехословакиин ажалшадай түйлаһан илалта оронойнь хуби заяанда түүхэтэ удха шанартай байгаа. Тэрэ дайнай һүүлэй түүхын гол шухала үйлэ хэрэгүүдэй нэгэниинь болоо һэн гэжэ суглаан дээрэ тэмдэглэгдээ.

Элшэн сайд Ч. Ловетинский оронойнгоо түйлаһан амжалтанууд тухай хэлэхэдээ, эдэ бүгэдэ Советскэ Союзтай али бүхы холбоо барисаатай байлгатай таһаршагүй холбоотой юм гэжэ мэдүүлбэ.

Чехословакиин Коммунис парти, ороной бүхы ажалшад Совет гүрэнэй гадаадын политическэ хараа шэглэлые, тэрэнэй эб найрамдалта үүсхэлнүүдые бүримүһэн дэмжэнэ. Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ Зүбшэлэлгын комитедэй Прагада болоһон зүблөөн дээрэ баталагдан абтаһан Политическэ Деклараци хадаа газар дэлхэй дээрэ бата эб найрамдалай түлөө, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө саашанхи тэмсэлдэ түрүү үзэлтэй хүсэнүүдые элсүүлэн зоригжуулдаг эб найрамдалай шухала манифест болоно гэжэ элшэн сайд нэрлээ.

(ТАСС).

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Мартын 5-най субботын амаралтын үдэрые 1983 оной мартын 7-ной понедельнигтэ болгохо гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтообо.

...ҮРЫСӨӨН ЭРШЭДЭҺЭЭР

...эдбэриин ашаг үрые ...лүүлхэ хэрэгтэ гол шу... арга нөөсэ болохо ажа...энэ эмхидхэлые, бри... подрядые шадамараар ...жэ шадаһан коллек...д урдань үзэгдөөгүй ...тануудые түйлана. Жэ..., Онохойн модоной ком...ай 1-дэхи доодо скла...И. И. Кузнецовой бри... «Забайкаллес» нэгэдэ... «миллионшодой» брига...дай мүрысөөнэй зэр...б-дахинь болоно жаг... байгаа. Түсэбтэ табан ... туршада 1 миллион ...етр модо хэмжүүрлэн ...хын тула нэн түрүүн ...на подрядай гуримаар ...э эмхидхэхэ, ажалайн...эхэ байдалһаа үндэһэл... тэрэниие ажал дээрээ ... саашань нарижуулха, ...жэ үйлэдбэриин журам ...руулха, ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ гэхэ мэтэ «миллионшодой» эрилтэнүүдтэ гүйсэд харюусама ажалай эрхэ байдал байгуулха шухала һэн. Эдэ зорилгонуудаа сүм бэелүүлжэ, тус бригада миллион тээшэ түрүүшын алхамуудые хэжэ эхилһэн юм. Тингэжэ хахад автомат хоёр лини дээрэ модо хэмжүүрлэн тайраха хүдэлмэриеэ бүри эршэдхээ һэн. Нэгэ лини дээрэ нэгэ халаанай туршада 172 кубометр модон тайрагдаһан, тиихэдэ нэгэ хүдэлмэришэнэй нэгэ үдэрэй ажалайнь бүтээсэ 38,5 кубометртэ хүрэһэн байна. Ажалай иимэ үндэр бүтээсэ түйлаһан И. Кузнецовой бригада нёдондо жэлэйнгээ түсэбүүдые холо үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ түрүүлһэн габьяатай. Тиигэжэ тус бригада нэгэдэлэйнгээ захиргаанай зүгһөө 2000 түхэриг мүнгэн шангаар, Хүндэлэлэй дипломоор шагнагдаһан, тиихэдэ гэшүүдынь ээлжээгүйгөөр 1 хүнгэн машина, 1 томо мотоцикл худалдан абаха эрхэдэ хүртэһэн байна.

Нэгэдэлэй «миллионшодой» бригаданууд ажалай бүтээсэ бусад бригаданууд ажалай бүтээсэдэ орходоо һүрэггүй дээшээ байна гэжэ нёдондоной ажалай дүнгүүд элирүүлнэ.

Онсолбол, нэгэдэлэй модо хэмжүүрлэн тайрагшадай 36 бригада 1982 оной туршада дунда зэргээр 2 миллион 724 мянган кубометр модо тайраһан һаань, «миллионшодой» табан бригада 956 мянган кубометр модо тайраһан байна. Тиихэдэ хуушанайхяараа хүдэлдэг бригаданууд ПЛХ-ЗАС гэдэг хахад автомат нэгэ лини дээрэ жэлэй туршада дунда зэргээр 58 мянган кубометр модон тайрагдаа һаа, «миллионшодой» бригаданууд энэл түхеэрэлгэ дээрэ 95,6 мянган кубометр модон тайрагдаа.

Модо хэмжүүрлэн тайрагшадай бүхы бригаданууд ажалай шэнэ гуримаар хүдэлдэг болоо гэшэ һаань, мүнөө хүдэлжэ байһан 36 бригадын оронһо 14 түрүү бригада түсэбтэ даабари дүүргэхэ байна. Тиимэһээ нэгэдэлэй захиргаан, мүн өөһэдөө хүдэлмэришэдшье «миллионшодой» бригаданууд тоое олон болгохын түлөө тэмсэнэ. Мүнөө Онохойн модоной комбинадай Владимир Ильич Денисовэй хүтэлбэрилдэг модо хэмжүүрлэн тайрагшадай бригада «миллионшодой» зэргэдэ жагсахын түлөө бэлдэжэ байнхай.

М. КАЛЕКИН.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

БҮГЭДЭ НИИТЫН ХЭРЭГ

Республикымнай түб Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой партийна эдэбхитэдэй суглаан болоожо үнгэрбэ. «Район дотор социалис хуули сахилга, нийтын ёho гурим бэхижүүлхэ талаар партийна организацинуудай, ажалша коллективүүдэй зорилгонууд» гэһэн асуудал тэндэ зүбшэн хэлсэгдээ. КПСС-эй райкомой секретарь **П. П. Ефимов** элидхэл хэһэн байна.

—ССР Союзай ойн баярай жэлдэ районой ажалшад ажал хүдэлмэреэ нилээд амжалта түйлаа юм,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.—Промышленна продукци худалдаха түсэб 102,5 процент, ажалай бүтээсэ—103,9 процент дүүргэгдээ. Түсэбһөө гадуур 3 миллион 117 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа.

Район дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хэлхээ холбооной, транспортын, нийтын эдеэ хоолой предприятинуудай, шэлэй, судна бүтээлгын заводуудай коллективүүд түрүүлжэ гараа. Жэлэй дүнгөөр райондо КПСС-эй горкомой болон горсоведэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй Центральна Комитедэй ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой үгэһэн захяа заабаринуудые бэелүүлхын тула социалис мүрысөөн районой ажалшадай дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Шэнэ жэлэй түрүүшын һарада предприятинуудай коллективүүд һайнаар хүдэлжэ гараа. Ажалай журам шангадхаха, нийтын гурим бэхижүүлхэ талаар бодото хэмжээнүүд абтажа байна. Энэ асуудалаар судна бүтээлгын заводой, «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй, телеграфно-телефонно станциин коллективүүд үнэтэ үүсхэл гаргаһан байна.

Түрүү коллективүүдэй үүсхэлые районой ажалшад халуунаар дэмжээ. Предприяти, организаци бүхэндэ хүдэлмэришэдэй суглаанууд үнгэргэгдөө, гурим, журам шангадхаха талаар хэмжээнүүд хараалагдаа. Үйлэдбэриин участок бүхэндэ шанга журамай байгуулагдаагүй һаа, ажалай амжалтануудые түйлаха, түсэб ба уялгануудые дүүргэхэ гээшэ бэрхэтэй гэжэ районой хүн бүхэн һайса ойлгожо байна. Тиимэһээл тэрэнние бүгэдэ нийтын хэрэг гэжэ тэдэнэр зүб тоолоно.

Хүдэлмэришэд, ажалша коллективүүд журам шангадхалга тухай хэлсэхынгээ хажуугаар, нийтын гурим сахиха, социалис хуули эбдэхэ ябадалтай шанга тэмсэл хэхэ эрилтэ табина. Энэ асуудал районой партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан, районно Советэй сесси, КПСС-эй райкомой бюрогой болон райгүйсэдкомой заседанинууд дээрэ харагдаһан байна. Мүнөө райондо таба мянганһаа дээшэ хүнэй хабаадалгатай арадай 108 дружина, нүхэдэй 84 сууд, арадай 3324 хинагшад хүдэлнэ.

Ажалшадые социалис хуули, ёho гурим наринаар сахиха талаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри авиапредприятиин, «Электромашина» заводой, Худалдаа наймаанай министерствын СМУ-гай, телеграфно-телефонно станциин коллективүүдтэ муу бэшээр ябуулагдана. Энэ шухала хэрэгтэ арадай дружиннигууд болон сүүдүүд, нийтын бусад организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадана. Тиимэһээл һүүлэй үедэ эдэндэ нийтын ёho гурим, ажалай журам эбдэхэ ушар үсөөн болонхой.

Гэбэшье нийтын ёho гурим эбдэхэ, гэмтэ ябадал гаргаха ушартай тэмсэхэ талаар ябуулагдажа байгаа хүдэлмэри һанаанда хүрэмэ үрэ дүн харуулнагүй. Тиимэһээл зарим коллективүүдтэ архи ууха, хулиган ааша гаргаха, ажалай журам болон нийтын ёho гурим эбдэхэ, социалис зөөри үрихэ, хулгайлха, худал хуурмаг мэдээ үгэхэ ушарнууд үзэгдэнэ. Хүнүүдэй ажаһуудаг газарта гэмтэ ябадал гаргаха ушар дайралдаһаар.

Эдэнэй гол шалтагаан юуб гэбэл, хүн зоной, илангаяа залуушуулай, тэдэнэй ажаһуудаг газарта нийтэ-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үшөөл һулаар ябуулагдана, архи ууха, хулиган ааша гаргаха, нийтын ажалда хабаадахагүй, гурим журам эбдэхэ, социалис болон хүнэй хубиин зөөридэ гар хүрэхэ ушартай шанга тэмсэл хэгдэнэгүй. Журам, эршэм, ёho гурим эбдэхэ ушарнууд Кировэй нэрэмжэтэ, архиин заводуудта болон индустриальна, лесотехническэ техникумүүдтэ олон байһаар.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ эхилжэ, шэлэй заводой парткомой секретарь **Б. А. Лев** түрүүлэн үгэ хэлэбэ. Тиихэдээ заводоймнай коллектив КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, журам, ёho гурим сахилгые бэхижүүлхэ талаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой заабаринуудые үнэн зүрхэнһөө һайшаан угтаа гэжэ тэмдэглэбэ. Пленумһээ хойшо үнгэрһэн саг соо журам шангадхаха талаар коллективтэмнай шухала хэмжээнүүд абтаа. Заводой бүхы участогуудта хүдэлмэришэдэй суглаанууд үнгэргэгдөө, ажалай сагта магазиннуудаар шалгалта хэгдээ, архида ороһон хүнүүдые эмшэлхэ диспансер нээгдээ, ажалай журам эбдэһэн хүнүүдтэ зэмэ тохогдоо. Энээнһээ урда ажалһаа 100—150 хүн гээгдэдэг байгаа һаа, һүүлдэ хэгдэһэн шалгалтын болоходо, 4 хүн гээгдэһэн байба.

—Ажалай журам шангадхаха, ёho гурим бэхижүүлхэ асуудал заводой партийно-ажахын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ,—гэжэ «Электромашина» заводой директор **В. А. Галин** үгэ хэлэлгэндээ мэдүүлбэ. — Тэрэнэй һүүлдэ түс асуудалаар бүхы цех, участогуудаар хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанууд болоожо, бодото хэмжээнүүд хараалагдаһан байна. Мүнөө заводто журам сахилга хинаха, продукциин шанар шалгаха, хүдэлмэридэ үзэгдэдэг дутуу дунданүүдые элирүүлхэ түсхай комиссинууд байгуулагданхай. Нүхэдэй сууд, арадай дружина хүдэлмэреэ эрид һайжаруулаа, социалис зөөридэ хайша хэрэгээр хандаха, үрихэ, хулгайлха ябадалтай шанга тэмсэл хэгдэнэ. Архи ууха, ажалай журам эбдэһэн хүнүүд шан абаха дуратай сагтаа амаралтада гараха, һайн гэр байра абаха эрхэһээ хаһагдана, бага салинтай хүдэлмэридэ оруулагдана, нүхэдэй сүүдээр сүүдлүүлнэ, бэшэшье зэмэдэ ороно.

Судна бүтээлгын заводой гурбадахи цехэй фрезеровщик **А. Н. Ивановто** үгэ үгтэнэ. КПСС-эй Центральна Комитедэй ноябриин (1982 он) Пленум, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андропов урдаа баһал зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула журам шангадхаха, предприяти, ажахы, участок бүхэндэ байгаа арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхэ гэжэ тон зүб эрилтэ табяа. Энээнние бидэнэр, хүдэлмэришэд, һайса ойлгонобди, үнэн зүрхэнһөө һайшаанабди, —гэжэ тэрэ хэлэбэ. —Хэрбээ нэгэ коллективэй журам, харюусалга багатанһаа болоожо түсэбөө дүүргэнгүй, хараалагдаһан продукцияа үгөөгүй һаань, хэдэн цех, участогуудай олон тоото хүдэлмэришэд минии байха, түсэбөө дүүргэхэгүй баатай болоно. Манда архиншад, ажалһаа хожомдогшод, даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандагшад ехэ һаад тойбо татана. Тиимэһээ иимэ ябадалтай саашадаа эбсэжэ болохогүй, шанга тэмсэл хэхэ хэрэгтэй.

Хүн зоной үдэр бүри ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангахын тула худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэришэдэй ямараар оролдожо байһан тухай нэгэдэхи горпищеторгын директор **В. П. Михайловский** үгэ хэлэлгэндээ тогтобо. Пищеторгын коллектив үнгэрөөшэ жэлэй эд бараанай эрьесын түсэб 100,9 процент дүүргэһэн, түсэбһөө гадуур дүрбэ гаран миллион түхэригэй эдеэ хоол худалдаһан юм. Худалдан абагшадые һайнаар хангаха талаар хэмжээнүүд абтаа, городой 32 магазинда хүнүүд өөрынгөө дураар продукци шэлэн абаха аргатай болоо. Гэбэшье, хүнүүдые шэнэ эрилтын ёhoop үшөөшье хангажа шаданагүйбди. Зарим магазинуудай байра, байдал муу, эдеэ хоол хадагалха складууд дутагдана. Мүнгэ түлэнгүй магазинһаа продукци абаад гарашаха ушарнууд үзэгдэнэ. Тиимэшүүлые милицидэ тушааха хэмжээн абтанагүй. Ажалай болон үйлэдбэриин журам шангадхаха, худалдаа наймаанай культура дээшэлүүлхэ, социалис зөөридэ гамтайгаар хандаха асуудал бүхы коллективүүдтэ хэлсэгдэжэ, зохихо хэмжээнүүд хараалагдаа.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ Советскэ районой прокурор **А. Ф. Покацкий**, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Буряадай багшанарай институдай комсомолой комитедэй секретарь **А. Елаев**, Улаан-Үдэ хотын 43-дахи һургуулиин директор **М. В. Сальникова**, Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министр **Н. В. Бутуханов**, КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь **В. Н. Башкеев** гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Хэлсэгдэһэн асуудалаар партийна эдэбхитэдэй суглаан дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

Ц. СУБАНОВ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

МАГТААЛТА МЕХАНИЗАТО

Алексей Иннокентьевич Пантелеевые Хоймор нютагай хүн зон бултадаа шахуу танидаг, ехээр хүндэлдэг юм. Энэ нүхэрнай «Восточные Саяны» колхозой Хуурай-Һубагай тракторна бригадада механизатораар хүдэлжэ, яһала дүй дүршэлтэй болонхой.

Алексей Иннокентьевич багаханһаа техникэдэ ехэ дуратай байһан тула нютагайнгаа һургуулида һуража байха үедөө хүдөө ажахын олон янзын машина болон тэрэ үеын тракторнуудые заһабарилалсадаг һэн,—гээд, үнинэй пенсидэ гараһан механизатор Д. А. Фролов мүнөө хөөрэнэ.

Энэ залуу хүбүүн багаһаа зорижо ябаһан һанаалаа 1964 ондо хүсэлдүүлхээ Түнхэнэй техническэ мэргэжэл олгуулдаг дологдохи училищида һурахаяа ороо. Тиигэжэ тэрэ жэлдээ трактор, комбайн жолоодохо үнэмшэлгэтэй болоходоо ямар ехээр баярлаа гээшэ һэм.

Тэрэ сагһаа хойшо аяар хорин жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо Алексей Пантелеев түрэл ажахыдаа шадамар механизатор болоожо, олон трактор агтануудые, ороoһоной комбайнуудые жолоодожо, нютаг нугадаа нэрээ нилээд суурхуулаа. Тэрэ даалгагдаһан техникээ хараалһан саг соонь харууһалга хэдэг хадаа олон жэлдэ энээнэйнгээ хүсыень дүүрэн ашаглажа шадаа бшуу. ДТ-54 түхэлэй гэнжэтэ тракторааp жэлдээ дунда зэргээр 900 — 1200 гектар хүрэтэр газар элдүүрилдэг, намартаа таряа хуряалгын халуун хаһада СКД-5 түхэлэй комбайнаар 3000—3500 центнер ороoһо сохидог юм. Тэрэнэй даажа ябаһан техникэ нэгэтэшье эбдэржэ һаатаагүй, тоһо, түлишэ болон запасной часть гэхэ мэтые ехээр арьбалжа шададаг байна.

Алексей Иннокентьевичэй ямаршье техникэдэ нарин нягтаар хандадагыень онсолон тэмдэглэхээр.

Нүхэр Пантелеев дүрбэн тэгшэ мэргэжэлтэй хүн юм. Тэрэ жолоошон, электро-гагнууршан, электромонтёр, модошо, түмэршэ дархан. Эндэһээ Алексейе нютагайнь зон «алтан гартай» хүн гэжэ хэлсэдэг байна.

Арбан жэлэй урда тээ колхозой правлени нүхэр Пантелеевые контородо дуудажа асараад, тэрэнние Хуурай-Һубагай һү һаалиин фермэдэ кочегар-запарщик болохыень дурадхаһан байна. Энэ үдэрһөө хойшо Алексей Иннокентьевич үбэлдөө фермэдэ хүдэлдэг болонхой. Арбаад жэл соо тэрэ олон залуушуулые кочегарай мэргэжэлдэ һургаа. Тэндэ хүдэлжэ байһан котёлнууд зайн галаар

ЗУРАГАЛ

«ҺҮБЭЛГЭН УХААТАЙ МЭРГЭЖЭЛТЭ»

ХАРЬЯЛАН урдадаг Хёлго голой баруун эрьеэрхи үргэн уужам тала дайда үргэлжэдөө хүбэн сагаан саһаар хушагданхай, наранай элшэ туяанда хүнэй нюдэ һаргаан миралзана. Хэды тиимэ байбашье, бүри һаянай энээгүүр гайгүй хүйтэржэ, Гурбалжан аралай шэдхэ шугын шэлбүүһэ мүшэрнүүдынь бурзан сагаан сэнгээр бүрхөөгдэнхэй үзэгдэбэ. Эндэхи сабшалан таряалангай газар дээгүүр шуурган һалхинай хөөргэдэн буухада, шугы бургааһанай мүнгэн хашарһата сэн зүг бүрөө бударан хиидэжэ, үзэсхэлэн һайханаар харагдаха юм. Бүри саана аралай тэг дундуур шэртэхэдэ, эндэ тэндэ тошоной үһан сайбалзажа, ээлүүдгүй обёорогдоно. Энэмнай мүнөө үедэ һахы һалаг хүдэлжэ байһан луговодуудай хэрэг гэжэ тайлбарилагдана. Эдэ бүхы юумые адаглажа ябахада, ажалай халуун амисхал огто һуладанагүй, түлэг дундаа гэжэ ойлгохоор һэн.

...Үглөөгүүр эртэ, газаа үшөө харанхы байхада, энэ тэрэ гэрэй үүдэнэй хар-яр нээгдэхэ, хаанашьеб даа «агта хүлэгэй» хүнхинэхэ, хүн зоной дуугаралсаха абяан жабартай хүйтэн агаарта бүришье элихэнээр соностожо эхилнэ. Эгээл энэ үедэ колхозой МТМ-гэй хашаа соо хэдэн хүн ерэнхэй, шанга шангаар хоорондоо юушьеб бабаралдажа дуулдана. Багсаахада, ажал хүдэлмэри тухайгаа ярилдана хэбэртэй.

— Зай, лахамнайб. Олон үгэдэ олзогүй, сагаа дэмы бү гээе, ябая — гээд, набтаршаг шамбай бэетэй, хүбэн хара хүүртигтэй нэгэ хүн аали намдууханаар гэшхэлэн таһаржа ошобо. Удангүй тэрэ МТМ-гэй үргэн үүдэ руу шунгашаба. Эндэнь хүнүүд тиимэшье олон бэшэ. Өөһэд хоорондоо гүбэр шэбэр хөөрэлдэжэ байгаад хүдэлнэ. Шурэб мушхана, юушьеб даа дабтан сохино, мүлинэ. Тээ саанахань, баруун хойто буланда үнөөхи хүмнай эрэшэнхэй, ехэ сүлөөгүй байба. Тоһон болошонхой түлхюур бариһан залуу хүбүүн тэрээнһээ зүбшэл заабари һурана хаш.

— Тосо шоройгынь сайнаар арша. Тиигээгүй саа засааб гэсэнэй хэрэггүй, — гэжэ байжа заабарилна. Тиигэһээр байтарни үшөө нэгэ хүбүүн дүтэлбэ.

— Николаевич, мотоорым шалгажа үгыт, — гээд баһа дахин хандаба.

Үнинэй механизатор заһабарилжа байһан хэрэгсэлээ орхёод, тугаарайхи хүбүүнэй тракторай ойро ерэжэ, мотоорынь шагнажа үзэбэ. Габыень ехэ, бага болгоод туршана.

— Гэмгүй сайн байна, хойшо хараха юумэ үгы, юрэдөөл гаража ошо, — гээд захирба...

Иигээд лэ үшөө нэгэ трактористда заяа юрөөгөөд үлөөшэмнай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой алдар солото механизаторнуудай нэгэн нүхэр Эрдынеев гээшэ. Цырендаши Николаевич үнэхөөрөө һүбэлгэн ухаатай мэргэжэлтэ мүн болоно.

— Хүнэөс үлүү ажал хэжэрхисэн юумэншье гэжэ юу байхаб. Хүнэйл хэдэг юумэ хээд ябатараа, нимэ наса хүрэбэл хаб, — гээд тэрэ дарууханаар энеэбхилнэ.—Мүнөө үедэ ехэл сүлөөгүйбди. Засаха, хойшо урагшань татаха юумэн мундаһагүй. Санаа амархан суухаар бэшэ... Плуг, борной болон тарилгын агрегадуудые холбохо түхеэрэлгэнүүдые заһабарилжа байнабди...

Хэхэ, бүтээхэ юумэеэ хойшоо харангүй, жэншэдгүй һайнаар хэжэрхёод, хүн зондо муу гүүлэнгүй, хүниие муушалангүй ябаһан нимэ һайхан һанаатай, урагшаа тэгүүлһэн хүнүүд лэ нигэжэ баталдаг ха юм даа. Теэд хараад, тэдэнэй ябаһан замые шэнжэлээд үзэхэдэ, тиимэшье амархан гэхээр бэшэ байдаг. Дайнай тэрэ хатуу шэрүүн жэлнүүдтэ ажалайнь зүргэ эхилһэн байна. Ном судар ехээр үзэхэ аргагүйдэбэшье, хүнэй хойно ороод, уруу дуруу ябаагүй юм. Ноёхонойнгоо долоон класс наһатайшаг болоно дүүргэмсээрэ, түрэл нютагтаа элдэб янзын ажал хэжэ захалһан намтартай.

«Ажал хэжэ, хоолойгоо тэжээхэ» гэһэн бүдүүлигшэг һанал тэрэнэй түрүүшын эрмэлзэлгэ болоһониинь хонгомоо зүйтэйшье байшоо. Энэ эрмэлзэлгээрээ эдир багаһаа хара ажал хэжэ, дадал олоһон, тиигээд энээгээрээ урмашан баясажа, хамаг сэдьхэл бодолойнгоо шэмэглэл болгожо шадаһандаа, мүнөө тэрэ ехэ жаргалтай ябадаг гээшэ.

— Ажаллажа һураха, тэрээндээ дурлаха хэрэгтэй, тиигэбэл хүн болохош, хүл дээрээ гарахаш, — гэһэн нэгэ хүршэ үбгэжөөлэй үгые Цырендаши Николаевич мүнөөшье болотороо, һаншагаа сайтараа орой мартадаггүй.

Манай ажабайдалда хүнэй үнэн сэхэ үгын ямар ехэ удха шанартай байдагые һайн мэдэнэбди. Үгэ бүхэн хүнэй урма хухалжа, гү, али баярлуулжа, буруу һүргэжэ гү, али абаржа болохо. Эгээл иимэ жама ёһон нүхэр Эрдынеевэй ажабайдалда һургаал болоһониинь эли байна.

— Юрэдөөл энэ насан соогоо хүдэлэгдөөл гээшэ, адуу малайшье хойноһоо салирагдаа, хэдэн арбаад сомоо болоомоор аргал шабааса хаягдаа, гэжэ тэрэ үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. — Механизатор болоһооршье хэдэн арбаад жэл болошобоб. Мүнөө эндээ шагтагалагдадаг техникэ засабари дээрэ слесареэр хүдэлжэ байнаб. Ганса хара урдахла хараад сууха аргагүй. Залуу хүбүүдтээ ходол тусалжа байха хэрэгтэй, зариманиинь дүй дүршэлгүйдэжэ ядарна. Бидэнэй урданай мэргэжэлтэдэй тусалаагүйдэ хэн тусалхаб даа. Нигэжэ уг залгамжалуулан хүдэлхэ ёһотойбди... Эдэ үдэрнүүдтэ манай механизаторнууд хүгшэн залуугүй булта нэгэл санал бодолтойгоор, хабарайнгаа тарилгада саг болзор соогоо бэлдэхэ хүсэлтэй хүдэлжэ байна. Бүхы техникэеэ мартын 20 болотор сүм заһабарилжа дүүргэхэ түсэбтэйбди.

Нээрээшье, Цырендаши Николаевичай энэ наһан соогоо заһабарилаагүй оньһон техникэ гэжэ колхоздонь үгы шахуу. «Коммунар» комбайнһаа эхилээд, мүнөө сагай хүдөөгэй элдэб янзын орёо хүшэр машинанууд хүрэтэрөө тэрэнэй шэдитэ гарнуудые туршаһан лэ байха. Тиигээд энэ хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ газар хахалалсаһаншье, таряа хуряалсаһаншье юм. Һүүлээрнь тэрэ хониишоноор хэдэн жэлэй туршада хүдэлөө. Хаанашье ябахадаа, хүнэй хойно орожо муугаар хүдэлөөгүй. Тиимэл хадаа гансашье Хёлгынгоо адагаар алдаршаһан бэшэ, харин бүхы Сэлэнгынгээ районд мэдээжэ болоһон мэргэжэлтэдэй нэгэн мүн. Энэмнай хүнгэхэн ябадал гаргаад, худал, хуурмаг, хоб үгэ хэлээд, бирагүйхэн заһабари харуулаад ябадаггүй, налагай бүдүүн арюун сэбэр ябадалтай хүн юм. Нэгэ юумэеэ хүсэд бүтээгээгүй һаа, һанаагаа амардаггүй ёһо гуримтай. Газаа талаһаань харахада, тэрэмнай юрын лэ ажалша хүн. Талын шэрүүн һалхинда үлеэлгэжэ, нюур хасарынь хүрилшэнхэй, ходоодоо илдамханаар миһэлзэһэн хүрин хара нюдэниинь огторгойн мүшэдгэл ялалзан гэрэлтэхэ. Энэ хүнэй энеэжэ байгаа һаань, зуун хүнэй дундаһаа тон элеэр илгаруулмаар байдаг. Өөрын нэгэ онсо заяатай, олоной дунда хододоо хүндэтэй ябадаг. Ингэжэл түрэһэн газарһаа холуур хүнгэн ажал бэдэрэнгүй, харин сэсэгээр бүрхөөгдэһэн тоонто нютагаа бүри шэмэглэн, гоёожо, улам баяжуулжа ябана бшуу. Энээнһээ ондоо гоё һайхан, буянтай хэрэг бии гү? Үгы ха.

...Баяхан колхозой түб—Зургаан-Дэбэдэ эндэхи ажалшадай хамтын суглаан болоожо, ажал хүдэлмэреэ саашадань һайжаруулха, гурим журам шангадхаха талаар тон һонирхолтой хөөрэлдөөн болоо. Тэндэ нүхэр Эрдынеев мүн лэ удха түгэлдэр үгэ хэлэжэ, хамаг зоной анхарал хандуулба. Иимэл урагшаа һанаатай, олоной хэрэгэй түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдожо ябадаг хүн гэжэ үшөө дахин лаблагдаа бэлэй.

Ив. ОЧОРОН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц-Д. Н. Эрдынеев.

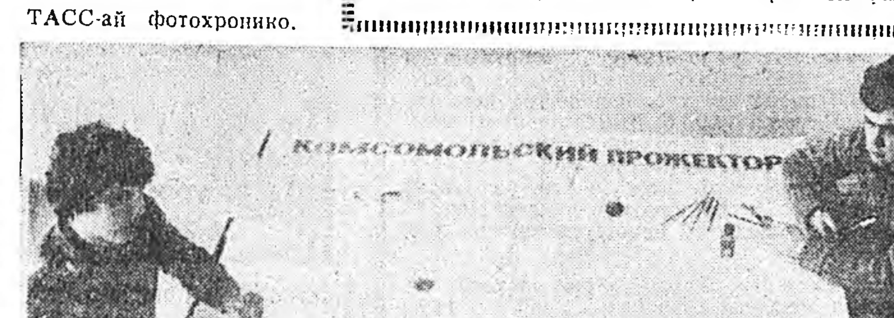
Д-З. ЭРДЫНЕЕВЭЙ фото.

БЭДЭРНЭБДИ, ТООЛОНОБДИ, ХЭРЭГЛЭНЭБДИ

МОЛДАВИИН ССР. **Тирасполиин пумаажанай бүдэй үйлэдбэриин нэгэдэл — республикын хүнгэн промышленностиин томо предприяти. Эндэ гурба мянга гаран комсомолшууд хүдэлнэ. Тэдэнэр арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулна. Табан жэлэй туршада 86 миллион 50 мянган дүрбэлжэн метр пумаажан бүд үйлэдбэрилэн гаргагдаха юм. Энэ нэгэдэлдэ «Комсомольско прожекторэй» 130 штаб болон пост хүдэлдэг. Тэдэнэй эдэбхитэд голодоһо гаргаха, ажалай саг гээхэ хэрэгые хиналта доро абанхай. Тэдэнэр саг үргэлжэ шалгалта хэжэ, миин зогсолто, ажалдаа хожомдолго болон ажалдаа гараагүй ябадалнуудай шалтагаанние элирүүлдэг байна. Шалгалтын дүнгүүдээр «Комсомольско прожекторэй» хуудаһанууд гаргагдана.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэхэлгэ-ээрэлгын 2-дохи фабрикын «Комсомольско прожекторэй» ээлжээтэ номер бэлдэгдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ДОНЕЦКДЭ УУЛЗАХЫН УРДА ТЭЭ

Ороноймнай түлишын-элшэ хүсэнэй комплексын шухала хубинь болоһошо нүүрһэнэй промышленность энэ табан жэлдэ хурдан түргэноор хүгжөөгдэнэ. Энэ һалбарида бэелүүлэгдэдэг техническэ дэбжэлтын гол шэглэлнүүдэй нэгэниинь — тэрэнэй предприятинуудай уласхоорондын оршомдо байгуулһан али алиндаа аша туһатай харилсаан мүн болоно.

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ шахтёрнуудай Донецк город хадаа Советскэ Союзда үнгэргэгдэхэ уласхоорондын эгээл томо выставкэнүүдэй нэгыень хүндэтэй ямбатайгаар угтан абаха байна. Түс выставкын материалнууд нүүрһэнэй промышленностьда хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэ, машина, прибор болон автоматизацилгын хэрэгсэлнүүдые байгуулха талаар бии болоһон бүхы шэнэ юумэн тухай хөөрэжэ үгэхэ юм. Найман жэлэй саада тээ иимэ темээр манай орон дотор анха түрүүшынхеэ эмхидхэгдэһэн выставкэ ехэ амжалтатай байгаа һэн.

Үйлэдбэриин энэ шухала һалбаритай холбоотой элдэб оронуудай олохон предприятинууд ба фирмэнүүд болохоёо байгаа энэ харалгада мүнөөнһөө тон ехэ һонирхолтойгоор хандана. «Нүүрһэн-83» гэжэ выставкэ шахтёрнуудай хизаарай ниислэл хотодо болохо һайндэр, совет хүнүүдэй үргэнөөр тэмдэглэдэг Шахтёрой үдэр — августын 28-да нээгдэхэ юм.

Выставкэдэ хабаадагшадай эсэсэйнь список мүнөө тодоруулагдажа байнхай. Уласхоорондын выставкын совет таһаг эгээл дэлисэ ехэтэй байха гэжэ мүнөө мэдээжэ болонхой. Түс таһаг хадаа энэ һалбарине хүгжөөхэ тухай, шахтёрнуудай һуудал байдал ба ажал тухай партиин, гүрэнэймнай гаргадаг үдэр бүриин маша ехэ анхарал оролдолгые элирхэйлэн харуулха бшуу. «Нүүрһэнэй промышленностьда хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүд, машинанууд, приборнууд ба автоматизацилгын хэрэгсэлнүүд» гэһэн уласхоорондын хоёрдохи выставкэ дээрэ табигдаха СССР-эй таһагай материалнуудтай «Нүүрһэн-83» гэжэ харалгын эмхидхэлэй комитедтэ ТАСС-ай корреспондентые танилсуулһан байна.

Манай таһагые түхеэрэлгын гуримынь ороноймнай нүүрһэнэй промышленностиин үргэн дэлисэтэйгээр, комплексно гуримаар хүгжэжэ байһые гэршэлэн харуулна. Энэ һалбари хадаа нүүрһэ ба сланец малтан абадаг, шанаржуулдаг томо нэгэдэлнүүдтэй, шэнэ шахтануудые баридаг, машина бүтээлгые хүгжөөдэг, мүн эрдэм-шэнжэлгын болон проектно-конструкторско олон тоото институдуудтай, һургуулинуудтай, социально-ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинууд болон организацинуудтай юм.

Мүнөө манай эндэ нүүрһэнэй дүшөөд шахуу процентнь уурхайнууд сооһоо нэмэл аргаар абтадаг байна. Түрүү шэнжэтэй, ашаг үрэтэй энэ арга онол тон түргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Экибастузай, Канско-Ачинска түлишын-элшэ хүсэнэй ба Урда-Яхадай нүүрһэнэй комплекснуудай барилга үргэн ехэ далайсатайгаар хэгдэжэ байнхай. Совет выставкын нэгэ таһагынь ашагта малтамал нэмэл аргаар абадаг техникые харуулха байна.

Эндэ мэргэжэлгэд, түсхайлан хэлэхэдэ, үрэмдэлгын станогуудтай, газар малталгын түхеэрэлгэнүүдтэй, уурхай соохи транспортын хэрэгсэлнүүдтэй, газарые дахин һайжаруулгын түрүү онол аргануудтай танилсажа болохо юм. Хүсэ ехэтэ энэ паркые заһабарилхада, ашаглахада хэрэгтэй болодог техникэ мүн лэ эндэ табигдаха ушартай.

Нүүрһэнэй промышленностиие хүгжөөлгын, предприятинуудай проект табилгын, шэнэ техникэ ба технологи байгуулгын асуудалнуудые энэ һалбариин эрдэм-шэнжэлгын табяад шахуу институдууд эрхилжэ байдаг. Тэндэ эрхим һайн шадабаритай мэргэжэлтэд хүдэлдэг гээшэ.

Нүүрһэ малтан абаха талаар СССР-тэ байгуулагдаһан техникын олохон түхэл бүридэлынь онсо өөрэ шэнжэтэй байха юм. Совет предприятинууд дээрэ туршалга гараһанайнгаа һүүлээр бүхы дэлхэй дээрэ хэрэглэгдэдэг болоо бшуу.

Жэшээлхэдэ, оньһожоруулагдаһан бэхилэлтэнүүдые хэдэг хилын саанахи бодото дээрээ бүхы фирмэнүүд совет мэргэжэлтэдэй баян дүй дүршэлые хэрэглэдэг юм. Манай орон дотор байгуулагдаһан газар малталгын комбайнуудай тон һайн зүйлнүүдынь мүн лэ дэлхэйн нүүрһэнэй промышленностьда үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байдаг. Ушар иимэһээ эрдэм наукатай үйлэдбэриин байгуулһан харилсаа холбоондо «Нүүрһэн-83» гэжэ выставкын бодото дээрэ бүхы таһагууд зорюулагдаха жэшээтэй.

Харин арбаад гаран таһагууд эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Тэндэ табигдаһан зүйлнүүд ашагта малтамалай машинанууд ба түхеэрэлгэнүүдые, сэбэрлэлгын техникэ, шахта соохи транспорт бии болгоһон ба нарижуулан һайжаруулһан зам тухай, хамһабариин хүдэлмэринүүдые оньһожоруулга тухай хөөрэжэ үгэхэ юм. Шанаржуулгын фабрикануудые зэбсэгжүүлгэтэй нүүрһые комплексно гуримаар хэрэглэлгэтэй холбоотой таһагууд мэргэжэлтэдэй һонирхол ехээр лэ түрүүлхэ байха бэзэ. Выставкын стенднүүд дээрэ ашаг үрэтэй олон янзын аппаратура, автоматизацилгын ба хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүд табигдаха байна.

Манай орон дотор нүүрһэшэдэй ажал сахиха, гэнэ усалһаа тэдэнние хамгаалха асуудалда түйлай ехэ анхарал хандуулагдадаг. Энэ талаар юун хэгдэнэб гэжэ совет экспозициин томо тематическа таһагуудай нэгэнэйнь материалнууд дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэхэ юм. Түсхайлан хэлэхэдэ, уурхай соо тэһэлэлгэ хэхэдэ аюулгүй түхеэрэлгэ хүнүүдэй һонирхол ехээр татаха байха. Энэ түхеэрэлгэ совет предприятинууд дээрэ бүтээгдэһэн юм. Ашагта малтамал абалгын үедэ хүнүүдые аршалан абараха хэрэгтэ олон материалнууд зорюулагданхай.

Оршон байгаалине сахин хамгаалха, тэрэнэй нөөсэ баялигуудые болохотой зүбөөр ашаглаха асуудалда улам ехэ анхарал хандуулагдана гээшэ. Совет эрдэмтэд, нүүрһэнэй энээнэй холбоотой нилээд горитой асуудалнуудые сагуулан шиидхэжэ байдаг. Ишмэрхүү шэнэхэтэй эгээл һайн, холын хараата хэдэ хэдэн зүйлнүүдые Донецкдэ нэгдэхэ выставкын айлшад хараха аргатай байха.

Ашагта малтамалай совет техникэ хилын саана ехэ һайн магтаалтай байдаг. «СССР-тэ бүтээгдээн» гэһэн тэмдэгтэй машинанууд нүүрһэ малтан абадаг гушаад гаран оронуудта хэрэглэгдэдэг юм. Техническэ дэбжэлтые түргэдхэхэ хэрэгтэ манай ороной байгуулһан уласхоорондын ажал хэрэгэй харилсаа холбоон шухала үүргэ дүүргэдэг юм. Энэ харилсаа холбоон улам үргэлжэлэгдэжэ, бэхижэжэ байдаг лэ.

Шэнэ техникэ үйлэдбэрилхэ талаар аха дүү социалис

Москва.

...Э ХУУДАҺАНДАМНАЙ

- Хүн зоной эти... ехэ
- *Индиин амжалта илалтанууд*
- Социалис оронуудта
- *США-гай президентын түсэбүүд ...уу һүрэнэ*

ТАСС • АПН • ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ • ПРЕСС-БЮРО •

...эрһэн жэл шиидхэгдэгүй олохон асуудалнуу... ...дэнэртэ түхөөгөө. Энэ уласхоорондын байда... ...ёо түгшүүрилтэй жэл ...н байха юм. Уласхоо... байдалай гол шухала ...нууд шиидхэгдэнгүй ...ад хэлэхэ хэрэгтэй. ...й дээрэ бэелүүлэгдэжэ политикада тэрэниие

Сальвадор, тэрээнтэй хамта Никарагуа, Гренада, Куба—эдэ гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсажа, тэдэниие «банан тарижа ургуулдаг республиканүүдай» байдалдань тэхэрюулэн бусаахые США һэдэжэ байна.

Баруунай оронуудай үгэеэ ойлголсоһон экономическа по...гэршэлһэн ушар баримта болоно.

Эдэ бүгэдэнһөө уламжалан, ядерна дай үүдхэхэ гэһэн Пентагоной удамаршадай гутамшаг муухай хараа бодолые бүрүү һүргэхын тула олон миллион хүнүүдые тэмсэлдэ бодхооһон байгаа. Эндэ «Москвагай гарай» хүрөөгүй байһаниинь элитэ. Ушарынь юуб носхоһон байгаа. Хэрбээ США-гай харюусаа һаань, ядерна буу зэбсэгүүдээ үгы хэхээр бэлэн байһанаа Советскэ Союз баталба.

Үнгэрһэн жэл хадаа буу зэбсэгүүдэй талаар Вашингтоной дурадхаһан «нулевой шиидхэбэринүүдэй» өөрынгөө удхые элишэлэн харуулһан жэл болоо. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэ шиидхэбэриин бодото удхань элирээ. Юуб гэхэдэ, Европодо нэгэшье самолёдһоо, нэгэшье ракетэһээ арсаха дурагүй байһанаа США болон НАТО харуулаа бшуу.

...РИД ХУБИЛАЛТЫН ЖЭЛ БОЛОХО ГЭЭШЭ ГҮ?

ПОЛИТИЧЕСКЭ ШЭНЖЭЛЭГШЫН ТЭМДЭГЛЭЛ

...гөө элишэлэн харуу... жэл» нэгэн доро, ...үнэн зүб харгы замай ...олоно гээд тэмдэглэл...

...һаа декабрь боло... ...уунай оронуудай, нэн США-гай хархис хүсэ... ...һэдынгөө харата ябуул... ...элишэлһэн байна. ...ис общественын эконо... ...доройтон уналгые зай... али бүхы аргаар бай... ...һайжаруулхые оролдо... ...хэндэшье мэдээжэ. ...уласхоорондын бай... ...лам түгшүүрилтэй бол... ...лаар ехэ алхам хэһэн

Урда Ливан, Фолк... Сальвадор, Версаль, ...ухэлэй ракетэнүүдые ...ын американ полигон ...урдахада, энэ полити... ...рхэйлэн харуулха бай...

...лиин зэрлиг дошхо... ...рда Ливанда добтол... ...остиныхидые олоорнь ...хюдалга — эдэ бүгэ... ...п Дэвидэй үгэсөөнэй ...инггоной хаа хаанагүй ...байһан «стратеги... ...арилсаа холбооной» ...ын араб арадуудта ...арша байһыень, өөһэ... ...«ажабайдалай аша ту... ...садай гараар бэелүүл... ...эжэ байдагыень элир... харуулна. Энэ хадаа ...ин удамаршадай бэе... байдаг «национальна абаралгын ба өөры... ...гаалгын» зорилго ту... ...мог түүхын хосорон ушар болоно.

...литика бэелүүлхэ тухай Версальда баталагдан абтаһан шиидхэбэри гансал Холбоото Штадуудта ашатай туһатай юм. Тиимэһээ тэрээндэ гараа табиһан бусад оронууд газаашалуулан доромжолуулхадаа, энэ политикада дураа гутаха баатай болобо.

«МХ» түхэлэй ракетэ хадаа Хиросимада хаягдаһан 300 бомботой адли һандаргахы хүсэтэй ядерна һомо хэрэгсэлнүүдые абажа ябаха аргатай юм. Энэ хадаа США-да ядерна буу зэбсэгүүдые урдилдан бүтээхэ гэһэн ябуулгануудай шатануудай нэгэниинь болоно. Американ удамаршад ядерна дайнда **илалта түйлахые хараалхадаа, иимэ уймар тэнэг ябуулга үүдхэхые** һанаашална бшуу.

«Лос-Анджелес таймс» газетын мэдээжэ американ журналист Роберт Шиэрэй жэлэй һүүл багта барлагдан гараһан «Хватило бы лопат: Рейган, Буш и ядерная война» гэжэ ном һанаагаа зобопон хүн бүхэнэй стол дээрэ байха ёһотой. США-да засагаа гартаа абаһан хүнүүдэй «Хёмороо зүришэлдөө үүдхэхэ» гэһэн һанал бодолоор ээлэгдэжэ, илалта түйлаха лаабзабди гэжэ хараадаа абан, ядерна дай үүдхэхэ гэһэн политикыень элирхэйлэн гэршэлһэн олон тоото материалнуудые автор тэрээн соогоо суглуулһан байгаа. Энэ хадаа мүнөөнэй американ политикын бодото түхэл шэнжые, хараа бодолые элирхэйлэн гэхэдэ, хүн түрэлтэн амиды мэндэ байха, амгалан тайбанаар ажаһууха, ядерна дайнай аюулые али бүхы аргаар зайсуулан сараха гэһэн һанал бодолоор ээлэгдэнэ.

1982 он «дайн дажарые зайсуулан сарахаһаа ондоо харгы зам байхагүй гэжэ харуулһан жэл» болоо. Олон оронууд гадаадынгаа политикада иимэ шэглэл баримталан бэелүүлһэн байна. Советскэ Союз дайн дажарта эсэргүү хүдэлөөе иишэ тиишэнь нүүлгээ бэшэ, харин ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын тула шэнэ, шэнэ үүсхэлнүүдые гаргахаар шиидэнхэй байһанаа мэдүүлхыень дайн дажарта эсэргүү хүдэлөөн тэрэниие улам зоригжуулһан байха юм.

Ядерна буу зэбсэг түрүүлэн хэрэглэхэгүй тухай уялга СССР-эй эгээл энэ жэлдэ нэгэ талаһаа абаһаниинь ойлгосотой ааб даа. Энэмнай түүхэтэ удха шанартай алхам мүн. Ядерна буу зэбсэгтэй бусад гүрэнүүдые иимэ алхам хэхыень уряалхадаа, манай орон юрын буу зэбсэгүүдые түрүүлэн хэрэглэхэгүй тухай хоорондоо уялга абахаар бэлэн байһанаа мүн лэ соносхоо һэн. Энэ хадаа Варшавска Договорто хабаададаг оронуудай хамтын ябуулгануудай үндэһэ һуури болоно.

1982 ондо СССР-эй Европодохи хубида дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна буу зэбсэгүүдые тараан тодхолгые нэгэ талаһаа болюулха тухай манай орон мүн лэ соносхоод... (?) дурадхаа һэн.

Хоёр талаһаа самолёдуудаа, ракетэнүүдые адляар хороожо, үгы хэхэ гэһэн эгээлэй юрын, орй ганса зүб шиидхэбэри абахые СССР дурадхаа һэн.

«Шахардуу байдалые һуларуулгын архитектор» гэжэ олонхидой нэрлэдэг байһан Леонид Ильич Брежневэй наһа бараһанайшье һүүлээр хойто зүгэй политикын добтолхы хүгжэлтэ хубилгадаагүй байһаар. СССР-эй гадаадын политика үг залгамжалан, хубилшагүй байһанаа шэнэ хүсэтэйгөөр харуулба.

Совет шэнэ хүтэлбэриин оройдоол һүүлэй нэгэ һарын турша соо бэелүүлһэн ажал ябуулганууд энээниие бата найдамтайгаар гэршэлнэ. США-тай хамта стратегическэ ядерна буу зэбсэгүүдээ 25 процентээр хороохоор бэлэн байһан тухайдаа Москва мэдүүлээ. Эдэ бүгэдын ашаар дундуур зайда хэрэглэгдэхэ совет болон американ олон зуугаад ракетэ нэгэн доро хороогдохо аргатай байгаа бшуу.

Шухала удха шанартай эдэ бүхы дурадхалнуудһаа арсаха гээшэ тоншье харюусалгагүй ябадал болоно. Дэлхэйн олониитэ эдэ дурадхалнууд тухай бодомжолходоо, хэнэй ядерна буу зэбсэгүүдые хороохые, хэнэй бүтээн гаргахые хүсэжэ байһыень һайн ойлгонол. Тиимэһээ баруунай оронуудта үгэ үгтэнэ. 1983 оной ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хороолгын жэл, буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар бодото хэмжээнүүдые абаха талаар эрид хубилалтын жэл болохо байһаниинь энээнһээ горитой дулдыдана.

Спартак **БЕГЛОВ**,
(АПН).

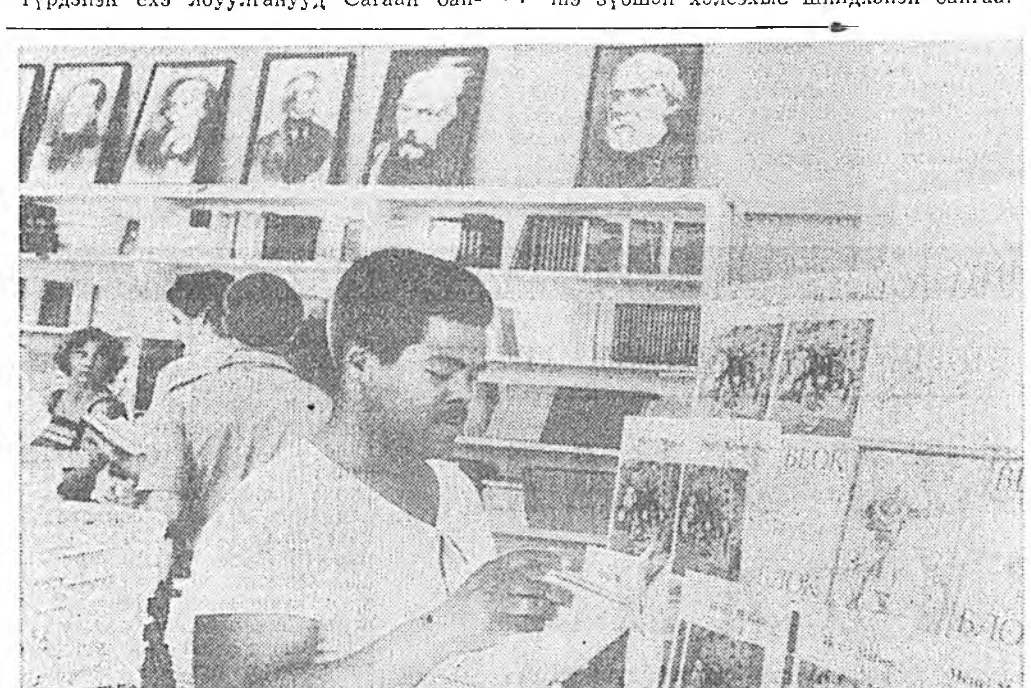
ОООН-ой АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК. Манай орондо эсэргүүгээр Холбоото Штадуудай үүдхэһэн сэрэгэй ябуулгануудһаа уламжалан, энэ райондохи байдалай эрид муудажа байһан ушарые зүбшэн хэлсэхын тула ООН-ой Аюулгүйн Соведые дары зарлаха гүйлтатайгаар Ливи хандаба.

Холын зайда хэрэглэгдэхэ радиолокационно түхеэрэлгээр хангагдаһан тагнуулай самолёдуудые США Египедтэ эльгээнэ. «Нимиц» гэжэ авианосец, сэрэгэй бусад корабльнууд Ливиин эрьенүүд худар эльгээгдээ. Бээ даанһан политикынь Вашингтондо ехэл таарамжагүй байһан Ливиин гүрэниие хардаһан, гүрдэһэн ехэ ябуулганууд Сагаан байшангай дохёогоор американ хэблэлдэ толилогдоно.

Энэ райондохи аюулгүй байдал болон эб найрамдалда хоро хүргэхэ гээшэ Ливидэ эсэргүүгээр США-гай үүдхэһэн сэрэгэй һүйдхэлтэ ябуулгануудай, аюулнуудай гол зорилго болоно гээд Ливиһээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшын Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ эльгээһэн бэшэг дотор заагдана.

ООН-ой Аюулгүйн Совет зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые хэхэдээ, энэ райондохи байдалые февралиин 22-ой үдэшэ зүбшэн хэлсэхые шиидхэһэн байгаа.

КУБЫНХИД Латинн Америкын оронуудай хүн зоной дунда ном эгээл ехээр уншадаг байна гэжэ тоологдодог юм. Эрхэ сүлөөгэй арал дээрэ үргэн олон библиотекэнүүд байгуулагдаа. Хото, хүдөөгэй олон мянгаад хүн зон эндэ орожо, дуратай номоо абажа уншадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эдуардо Аласабаль Гаванадахи А. М. Горькиин нэрэмжэтэ совет номой магазинда ходо ходо ородог юм.

o

АРАДАЙ ЗАСАГАЙ тогтоогдоһонһоо хойшо Кампучиин хото городууд болон хүдөө нютагуудта үндэһэн ехэ хубилалтанууд боложо байна. Национальна экономикоёо һэргээн хүгжөөхэдэнь, аха дүү социалис оронууд ехэ туһа хүргэнэ. Кампучиин ниислэл — Пномпень хото һайхан болгогдоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пномпень хотодохи Ачар Минэй нэрэмжэтэ үйлсэ.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ГАБШАГАЙ 90 ҮДЭР

«СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ габшагай 90 үдэр» гэһэн интернациональна социалис мүрысөөнэй түрүүшын дүнгүүд Вьетнамда согсологдобо.

Ламтхаодахи суперфосфатна заводой коллектив жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь һараар урид дүүргээ һэн. Хара мүрэн дээрэ гидроэлектростанци баригшад уялгануудаа хараалагдаһан болзорһоо 7 хоногоор урид дүүргээ. Эндэ барилгын хүдэлмэри дүүрэнтэхэ дүтэлэнхэй. Энэнь ороной тон шухала үйлэ хэрэг болохо юм. Улаан мүрэн дээгүүр Тханглонг гэжэ хүүргые баригшадай мүрысөөнэй эршэ оршон гараһан жэлдэ хүүргые ашаглалгада оруулха арга олгохо юм гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно. Фалай гэжэ теплоэлектростанцида хабсаргалгын хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулагдана. Бимшондо цементын заводой хоёрдохи ээлжээн, Ханойдо профсоюзуудай Соёлой ордон баригдана.

Мүрысөөнэй үедэ СРВ-гэй хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ мэргэжэлтэдэй үйлэдбэриин эршые дээшэлүүлхэдэнь, совет мэргэжэлтэд туһалһан байна, гэжэ Вьетнамай хэблэл тэмдэглэнэ. Барилганууд дээрэ эмхидхэгдэһэн курсануудта 2 мянга шахуу хабсаргагшад, гагнууршад, механигууд, слесарьнүүд заһабарилагшад мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэн юм.

ХАНИНАРАЙ ТУҺАЛАМЖААР

ЧССР-эй техническэ туһаламжаар Улаан-Баатарта баригдаһан гуталай фабрика түрүүшын продукци үгөө. Түс предприяти Ази түбиин эгээл томонь болохо юм. Эндэ жэл бүри 3 миллион шахуу паар гутал оёгдодог байха.

Гол корпустонь мүнөөнэй түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан 11 цех оршоно. Найман конвейерно лини, үйлэдбэриие залан хүтэлхэ диспетчерскэ албан хүдэлнэ. Хүшэр хүндэ хүдэлмэри автомадай туһаламжаар дүүргэгдэхэ. Монголой гуталшадта иимэ һайн бэлэг хэгдээ. Хэрбээ энээнэй урда тээ резинэ ула ба һүеы мэтын зүйлнүүдые гадаадын оронуудһаа худалдажа абадаг байгаа һаань, мүнөө гутал эсхэхэһээ эхилээд, тэрэниие шэмэглэн гоёолго хүрэтэр бүхы хүдэлмэри эдэ цехүүдтэ дүүргэгдэнэ.

Предприятиин түрүүшын продукци гуталнуудаи эрхим шанартай байһые гэршэлнэ. Тэдэнэй янза сортнуудшье олон юм. Хамтадаа 30 гаран янзын—үхибүүдэй сабхи, сабо, кроссовко, эхэнэрнүүдэй ба эрэшүүлэй гутал эндэ оёгдодог байха.

Түгэс бэлэдхэлэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэдэнь, аха дүү орон туһалаа юм. Эндэ гол түлэб залуушуул хүдэлнэ. Тэдэнэй олонхинь ЧССР-эй Готвальдова хотын «Свит» гэжэ суута нэгэдэлэй гуталай предприятинуудта хүдэлжэ, шадабаряа дээшэлүүлһэн байха юм.

ПОЕЗДНУУДАЙ ЯБАЛГЫЕ ЭВМ ЗАЛАН ХҮТЭЛНЭ

1983 оной январьһаа венгер-совет хилэ дээрэ оршодог түмэр замай Захонь гэжэ станци дээрэ электронно-тоолон тодорхойлолгын техникын туһаламжаар үйлэдбэриин хүдэлмэри ба поезднуудай ябалга залан хүтэлэгдэжэ эхилхэ юм. Советскэ Союзда бүтээгдэһэн Р-32 түхэлэй хоёр ЭВМ ба Венгриин Арадай Республикада бүтээгдэһэн ВТ-20 түхэлэй бага хүсэтэй машина эндэ хэрэглэгдэхэ.

ЭВМ-эй түхеэрэлгэнүүд ашаа тээхэ ба буулгаха хүдэлмэриие хинаха, тиигэжэ станциин ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга олгохо байна. Энээнэй хажуугаар тоолон тодорхойлолгын техникэ бухгалтерска ба тоо бүридхэлгын ведомость табихадань, элшэ хүсэ ба материалнуудые бүри гамтайгаар гаргашалхадань туһална. Тоололожо гаргаһанай ёһоор, түс түхеэрэлгые бүтээлгэдэ зорюулагдаһан гаргаша 4 жэл соо өөрыгөө харюулха ёһотой.

(АПН).

Тобшо мэдээсэлнүүд

ДАМАСК. Сиридэ эсэргүүгээр Израилиин үүдхэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгануудые зайсуулан сарахын тула нэгэдэлээ бэхижүүлхэ уряатайгаар Сириин Коммунис парти (СКП) оронойнгоо арад зондо хандаба. Эдэ аюулта түсэбүүд гансал Сиридэ бэшэ, харин бусад араб гүрэнүүдтэ уршаг тойбо татана гэжэ мэдүүлэг дотор тэмдэглэгдэнэ.

ДЕЛИ. Националис эмхинүүдэй тала баригшадай ба полициин хоорондохи зүрилдөөнэй гараһан штадтахи байдалые шэнжэлхэ зорилготойгоор Индиин премьер-министр Индира Ганди Ассам штадта ошобо.

НЬЮ-ЙОРК. Демократическа партиһаа США-гай президентдэ кандидадаар дэбжүүлэгдэхые түйлаха шиидхэбэри абаһан тухайдаа США-гай урдын вице-президент Уолтер Мондейл соносхобо.

(ТАСС).

...РУГАЙ ЖУРНАЛИСТНУУДЫЕ ХЭН АЛААБ...

...нжэлэгшэд болон тайлагшад, Перугай поли... партинуудай ба бү... ...лэгоорхидэй түлөөлэг... ...рын бэшэ энэ асууда... ...уноо нютагай хэблэлэй ...нанууд дээрэ табижа ...ай.

...шагта үйлэ хэрэг янва... ...26-да Перугай түбэй ...хи 4200 метр үндэр... ...ада уулада, Аякучо ...таментын Учуракай гэ... ...лиин балай һууринда ...он байгаа. Энэ уршаг... ...дэ хэрэг бүхы ороной ...ной зүрхэ сэдьхэлыень ...эбэ. Ниислэлэй «Диа... ...е Марка», «Обсерва... «Республика» гэжэ түгазетэнүүдэй, «Ойга» ...лай, провинциин «Уль... ...нотисиас» газетын 8 ...листые энэ тосхондо ...угшад зэрлиг муухай... ...зобоожо алаһан байгаа. ...гай энэ эгээл үгытэй ...гээгдэнги райондо бо... байһан үйлэ хэрэгүү... бодотоор харуулхаяа ...еспондентнүүд эндэ ерэ... ...айгаа. Жэлһээ үлүү саг ...тэрэ хархис «Сендеро ...осо» («Гэрэлтэ зам») ...үүнэй хархис һүйдхэл... ...эмхиин ябуулгануудай ...оложо байнхай.

...э хүдөө нютагуудай ...ануудаар ажаһуудаг ...шадай үгытэй ядуу ..., нютагай засагаар... ...ааша болон ха... ...харшалалта — эдэ бү... ...нютагай шэнжэлэгшэ... ...тэмдэглэһэнэй ёһоор, ...элтэ ябуулгануудай ...үндэһэн болобо. Эгээл ...үүнэй хархис бүлэглэл ...ядуу, үзэг бэшэггүй ...дые зэргэнүүдтээ тата... ...руулна. Энэ эмхиин ...лэй арга онолнууд, түшэнжэнүүд Перугай ...унис партиин ба ороной ... үзэлтэй бусад эмхи... ...й зүгһөө нэгэнтэ бэ... ...буруушаан шүүмжэлэг... байгаа.

...лици болон һүйдхэлтэ ...гануудтай тэмсэдэг он... ...трядуудай—«синчис»— ...е хэжэ шадахаяа бо... ...тухайдаа нёдондо жэ... ...һүүл багта мэдэрхэдэнь, ...эй подразделенинүүд энэ ...до эльгээгдээ һэн. Тии... ...ь һүйдхэлшэд шанга ...у сохилто үгэһэн юм. ...тэнсүү бэшэ тэмсэ... ...эгээл дээдэ шатадаа га... ...а байха үедэ уршагта ...хэрэг болобо. Олонхи

газетэнүүдэй хуудаһануудта толилогдоһон баримтануудай харуулһанай ёһоор, арми болон полици нютагай хүн зоной дунда ябуулга үргэнөөр эхилхэдээ, һууриин тосхондонь бии болоһон хари хүниие хайра гамгүйгөөр хэһээхыень уряалһан байгаа. Үгы гэбэл, һүйдхэлшэдые далдалан нюуһанайнгаа түлөө тарьяашад хэһээлтэдэ орохо байгаа бшуу. Эдэ заналтанууд нүлөөгөө үзүүлээ. Уданшьегүй һууриин тосхонуудай нэгэндэ ажаһуугшад өөһэдөө һүйдхэлшэдтэй тэмсэжэ, танигдаагүй 12 хүниие саазалаа гэжэ тусхай хэблэл мэдээсээ һэн. Энэ ушар баримта али болохоор дэмжэжэ патриотическа үйлэ хэрэг болоно гэжэ харуулагдаһан байгаа. Буу зэбсэггүй хүнүүдые өөһэдынгөө сүүдээр саазалһан общинын ябуулганууд һайшаагдаа һэн.

Юунэй болоһон тухай мэдэжэ абахын тула һууриин тосхоной хүн зонтой хөөрэлдэхэ зорилготойгоор бүлэг журналистнууд тиишэ ошоһон байгаа. Теэд тэдэнэр өөһэдөө хохидожо һалаа бшуу. Журналистнууд фотокаменууд болон тэмдэглэлэй дэбтэрнүүдһээ бэшэ ямаршье буу зэбсэггүй байгаа. Бидэ журналистнуудбди, тиимэ хэрэгээр ерээбди гэжэ ойлгуулхые хэды оролдоошье һаань, ямаршье туһа гарабагүй. Тэдэниие алахынгаа урда тээ зэрлиг муухайгаар зобооһон байгаа гэжэ мүрдэлгэнүүд харуулба. Нютагай зон һүхэнүүдээр, хутагануудаар, шиндамуудаар, шулуунуудаар зэбсэгжэнхэй байгаа.

Журналистнуудые зэрлиг муухайгаар алаһан ушар бүхы ороной хүн зоной дурыень гутааба.

Ямаршье буу зэбсэггүй хүнүүдые түрүүлэн алахадань, ороной засаг захиргаан тэдэниие гэмнэнгүй, харин магтажа тухирһан байгаа гэжэ «Обсервадорай» журналист Эдуардо Гонсалес бэшэнэ. Энэнь лэ хоёрдохёо гэмтэ ябуулга хэхыень баадхаһан байха юм.

— Перугай нэрэ хүндэ яаха аргагүй бууруулагдаа, — гэжэ ороной экономикын ба финансын министр байһан Хавьер Сильва Руэта мэдүүлбэ.

Сергей **КАРАВАЕВ**,
АПН-эй корр.

Лимэ.

ИНДИИН АМЖАЛТАНУУД, ШИИДХЭГДЭЭГҮЙ АСУУДАЛНУУД

Энэдхэг хүнүүд хүндэмүүшэ, урин налгай зон мүн. «Долоон империин ниислэл» гээд Делиие эндэ нэрлэдэг. Тэрэнэй олон тоото хүшөөнүүдэй түүхэ тухай энэдхэг хүнүүд омогорхонгёор хөөрэжэ үгэдэг, Агра ошожо, дунда зуун жэлэй гайхамшагта барилга — Тадж Махалай сагаар мрамор мавзолейе наашаан харахые, мэдээжэ француз архитектор Ле Корбюзье гэгшын проектээр баригдаһан «ягаан хото» — мүнөөнэй Джайпур ошохые тэдэнэр дурадхадаг. Гэбэшье Азиин IX наадан үнгэргэхын тула баригдаһан «Джавахарлал Неру» болон «Индрапрастха» гэжэ стадионууд. «Талкатора» гэжэ бассейн ба мүнөөнэй спортивна бусад барилганууд энэ жэлдэ гол анхарал татана. Хэдэн зуугаад мянган барилгашадай оролдосото ажалаар хотын түхэл шэнжэ һайжаран һэргээ юм: Хоосон тала байһан газарта мүнөөнэй отельнүүд, захиргаанай зургаанууд, байрын гэрнүүд урган бодонхой.

Бээ даанхай байдалай жэлнүүдтэ Индидэ ехэ дэбжэлтэ түйлагдаа. Ороной политическэ болон ниитын ажал ябуулагшадай нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэһэнэй ёһоор, Советскэ Союзтай тогтооһон харилсаа холбоониинь Индиин хүгжэлтэдэ горитой үүргэ дүүргэдэг байна. Энэдхэг арадай хүшэр хүндэ байдалда байхадань, Советскэ Союз туһалһан юм.

Ранчида (Бихар штат) хүндэ машина бүтээлгын заводой директорэй стол дээрэ үлгөөтэй байдаг график заводто бүтээгдэдэг продукциин саг үргэлжэ дээшэлжэ байһан тухай гэршэлнэ. Түс предприяти хадаа совет-индиин экономическа харилсаанай ашаар баригдаһан эгээл томо ехэ барилгануудай нэгэниинь болоно.

— Советскэ Союзтай үрэ түгэс харилсаа холбоотой байһандаа амжалта түйланабди, — гэжэ предприятиин директор М. М. Бхатнагар намда хэлэнэ. — Энэдхэг хүдэлмэришэдтэй, инженернүүд болон техникүүдтэй зэргэлээд хүдэлһэн совет мэргэжэлтэдэй хэдэн үе мүнөөнэй техникэ, орёо нарин түхеэрэлгэнүүдэй үйлэдбэриин арга технологи шудалхадань тэдэнэртэ туһалаа.

Нёдондо сентябрь һарада, Индиин премьер-министр Индира Гандиин хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союз ерэһэниинь совет-индиин харилсаануудые хүгжөөлгэдэ шэнэ шухала шата болоо һэн. Советскэ Союзай хани барисаата арадтай харилсаа холбоогоо саашадань хүгжөөлгэ республикын национальна аша туһада харюусана, үгытэй ядуу байдал, хүдэлмэригүйдэлгэ, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал гэхэ мэтын колониальна байдалһаа үлэһэн социально-экономическа асуудалнуудые шиидхэлгэдэ туһа нэмэри болоно, — гээд тэрэ үдэрнүүдтэ хэблэл тэмдэглээ һэн.

«Советскэ Союзай эб найрамдалта үүсхэлнүүдые дэмжэнэбди!», «Америкын дай жүрөөдэгшэдтэ хараал шэнгэг!» гэһэн уряа доро нёдондо жэлэй октябрь һарада Индиин ниислэл хотодо эб найрамдалай асари ехэ жагсаал болоо һэн. Арадуудые ядерна дайнай сээл руу түлхихые эрмэлзэдэг дай үүдхэгшэдэй амынь татахын тула хахад миллионһоо дээшэ энэдхэг хүнүүд Делиин үйлсэдэ гараа һэн.

Михаил **КАПУСТИН**,
ТАСС-ай корр.

Рейганэй хараа бодолнууд, эндүүнүүд

ПОЛЬШОДОХИ БАЙДАЛАЙ гуримшан заһарха бүринь, Америкын Холбоото Штадууд манай орониие улам ехээр муушална.

Польшодохи байдалай улам доройтожо, задагай оолоод, хүн зоной тон хүшэр байдалда ороходо, тэрэнэй хэрэгүүдтэ хамаархагүйбди, Польшын хуби заяан полягуудай өөһэдынь гарта гээд Холбоото Штадууд ехээр уряалдаг һэн. Тииһээр Польшо улам һуларха, эгээл шухалань гэбэл, эдэ бүгэдэ социалис хани нэгэдэлэй бүхы оронуудые хохидолдо оруулха гэжэ Холбоото Штадууд найдаһан, энээнэй хүшэр хүндэ хойшолонгуудай полягууд дээрэ тудаха байһаниинь американхидэй хэрэг бэшэ гэжэ тоолоһон байгаа.

Һүүлдэ 1981 оной декабрьда полягуудай оронойнгоо хуби заяае үнэхөөрөө гартаа абахада, Польшо американхидэй политическэ наадан болохогүй гэжэ шангаар мэдүүлхэдэ, бидэнэртэ харша ябуулганууд эхилээ.

Энээн тухай богонёоршье һаа, һануулая. «Польшо ёһоороо Польшо үлэг лэ» гэһэн хараа баримталха зуураа, тэжээлэй бүридэлдэ ородог зүйлнүүдые худалдажа абалгада мүнгэ һомолхые президент Рейган болюулаа һэн. Тэрэнь Польшодохи бройлерно фабрикануудые «байлгаха асуудалые шиидхээ һэн». Орон дотор шубуунай мяха үйлэдбэрилгэ 19 процентһээ 3,1 процент хүрэтэр доошолһон байгаа.

Шубуунай дальбараһаа гадна, үшөө загаһан гэжэ байдаг. Польшо тухай «һанаагаа зободог» Рейган Атлантикада 200 милиин американ зонодо поляк загаһашадай загаһа бариха эрхыень хаһаһан гээшэ.

Саашадаа Польшын линиин самолёдуудай США худар ниидэлгые Рейган яаралтайгаар болюулба. Удаа тээнь США-гай засаг захиргаан Польшодо урьһаламжа үгэхэ хэлсээнүүдээ таһалдуулаа.

Удаадахи сохилтонь гэбэл, американ арга технологи болон лицензи хэрэглэлгэдэ хизаарлалта хэгдэбэ. Энэнь хадаа США-һаа худалдан абтаһан польско конвейернүүдые, зарим ушарта бүхэли предприятинуудые байлгаха гэһэн зорилготой байгаа.

США-гай һүйдхэлтэ ябуулганууды хэды үүдхээшье һаань, Польшын экономико тэсэжэ гараа. Тиихэһээ байтагай, Советскэ Союзай болон аха дүү бусад социалис оронуудай туһаламжаар үйлэдбэриин доройтон уналгые зогсообо. Харин промышленность бүхы дээрээ һэргэжэ эхилээ.

США-гай засагаархид энээндэнь яажа харюусаа хэб. Тэдэнэр шэнэ добтолго эхилбэ. США-тай худалдаа наймаандань элдэб хашалта харшалалтанууд эхилээ һэн. Полягууд тухай «һанаагаа зобоходоол» тиигэнэбди гэжэ США-гай захиргаан энэшье удаа ойлгуулаа һэн.

Эдэ бүхы хорилто болон хашалтанууд Польшые һуларуулха, экономическа кризисһээ гарахадань хүшэр болгохо, өөһэдынь правительствада эсэргүүгээр полягуудые тухирха зорилготой байгаа. Поляк арад эдэ бүгэдые ойлгохо аргагүй гэжэ американ засаг захиргаан, президент Рейган дэмы тоолоно. Висла дээрэхи ниислэлэй засагаархид хэнэй аша туһада оролдоноб, харин Потомагтахи засаг захиргаан хэнэй түлөө ажал ябуулнаб гэжэ жинхэнэ поляк ойлгодог болонхой.

Сэрэгэй байдал болюулхые, «Солидарностиин» ажал ябуулга һэргээхые Рональд Рейган олон һарын туршада эрилтэ табижа байгаа. Польшо хадаа мэдэлдэнь байдаг гүрэн шэнгеэр США аашалаа. Орон доторхи байдал яһала түргөөр гуримшуулагдаха, һайжарха гэжэ Рейган яашье бодоогүй. Теэдшье тэрэ түрүүшынхеэ эндүүрээ бэшэ. Орон дотор сэрэгэй байдалай соносхогдоходо, Рейгандэ баһал хүлеэгдээгүй ушар болоо һэн.

Политикада дэмы юумэнэй болодоггүйнь мэдээжэ. Американ засаг захиргаанай политическэ хараа шугамаар иимэ эрилтын табигдадаггүй һаань, Уайнбергер Рейган хоёрой хэнииньшье Польшодо болон полягууд тушаа уласхоорондын дипломатиин дүримүүдтэ зүришэһэн иимэ баһамжалһан ябадал гаргахагүй бэлэй.

США-гай зүгһөө харата муухай ябадал, нюур сахиха, булимтарха политика нэгэнтэ бэшэ гаргагдаа. Дэлхэйн жандармын үүргэ дүүргэхые, өөһэдтэнь таарууу гуримуудые хаа хаанагүй тогтоохые США-гай хүсэдэг байһаниинь үниинэй мэдээжэ. Зүгөөр Чили, Ливан, Сальвадор гэһэн гүрэнүүд Польшоһоо холо оршодог, тиимэһээ тэдэ оронуудта ЦРУ-гай үүдхэдэг харата ябуулганууд жинхэнэ полягта ойлгогдоогүй байжа болоо. Харин мүнөө Америкын засаг захиргаанай бэелүүлдэг хашалта харшалалтын политика, социалис байгуулалтада харша политика юун гээшэб гэжэ Польшын хүн бүхэн нюдөөрөө хараа. Сагаан байшангай ээзэнэй коммунизмда харша тэншүү үсэд ябуулгань Гданьскын гү, али Люблинэй хүн зоной ажабайдалда муу нүлөө үзүүлһэниинь баһал баримта болоно. Полягуудай ба Польшын хуби заяан президент Рейганэй һанаае огто зобоонгүй бшуу. Гансал политическэ наадаанай газаа мэтээр Польшо тэрэниие һонирхуулдаг. Теэд полягууд өөһэдынгөө хуби заяае өөһэдөө шиидхэхые батаар шиидэнхэй.

Ежи **ВАЧИНЬСКИЙ**,
Польшын публицист.
(АПН).

Гданьск.

ТҮРЭЛ НЮТАГАЙМНАЙ ТҮҮХЭҺЭЭ

ИЛАЛТЫЕ ШЭРЭЭЛСЭҺЭН ЮМ

Совет Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой 65 жэлэй ой тэмдэглэбэбди. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ Совет Армиин сэрэгшэд ба командирнууд түүхэдэ үзэгдөөгүй баатаршалга гаргажа, түрэл арадайнгаа эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсээ һэн. Энэ тэмсэлдэнь тылэй хүдэлмэрилэгшэд горитой туһаламжа үзүүлжэ, дайшалхы фронтын хэрэглэмжэ гүйсэд хангахын тула патриотическа хүдэлөөн эхилээ бэлэй.

Арми тыл хоёрой нягта харилсаа холбоон тухай хөөрөөнүүд тэрэ үедэ газетэнүүдтэ нэгэнтэ бэшэ толилогдоһон байха юм. Гэбэшье совет арадай Эхэ орондоо дурлалые дууһан элирхэйлһэн шэрүүн үе тухай дахин дурсаха дуран хүрэнэ.

1943 ондо фронт дээрэшье, тылдэшье шухала ушарнууд болоо. Энэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ Улаан Арми дайсанда хэдэн шанга сохилто үгэжэ, добтолгонуудаа урагшатай үргэлжэлүүлһээр һэн. Сталинград шадар фашистнуудай ехэ бүлэглэл үй бута сохиюулаа бэлэй.

Сэрэгшэдэй тиимэ амжалтануудаар урмашаһан хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенциин түлөөлэгшэд бүришье эршэмтэйгээр ажал хэрэгүүдээ үргэлжэлүүлээ, үүсхэл зоригоо бадаруулаа. Улаан Армиин 25 жэлэй ойе ажалай ехэ амжалтануудаар угтаха гэһэн үүсхэл орон дотор дэлгэрээ бэлэй. Буу зэбсэг бүтээн гаргаха түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэхэ, совет сэрэгшэдтэ эльгээгдэхэ эдеэ хоолой продуктнуудые суглуулха, дайшалхы техникэ бүтээлгэдэ хэрэгтэй мүнгэ зөөридэ нэмэриеэ оруулха ба бусадшье олон аргаар фронтдо туһалха хүдэлмэри эршэдээ һэн. Манай республикада энэ хүдэлөөн үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрээ.

Улаан-Үдын мелькомбинадай коллектив Улаан Армиин алдарта ойе үйлэдбэриин шэнэ амжалтануудаар угтахаар зоригжоо һэн. Эндэхи хүдэлмэришэд 1943 оной январь һарынгаа түсэбые 115 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 1200 тонно гурил, эрхим шанартай 150 тонно хүрпэ үйлэдбэрилэн гаргаха шиидхэбэри абаа бэлэй. Баргажанай Адагтахи Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой К. А. Меньшиковэй хүтэлбэрилдэг загаһашадай бригада Улаан Армиин үдэрые урма баяртайгаар угтаа. Юуб гэхэдэ, январиин 8-най үдэр һарынгаа түсэбые 120 процент дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ бшуу. Паровоз-вагон заһабарилгын заводой инструментальна цехэй слесарь, ВКП(б)-гэй гэшүүндэ кандидат Васюков ажалайнгаа ехэ амжалтые мүн лэ Улаан Армиин ойдо зорюулаа һэн.

Паровоз-вагон заһабарилгын заводой булад хайлуулгын цэхэй комсомол-залуушуулай бригаданууд хоорондоо мүрысэдэг байгаа. Алдарта ойн урдахана Надежда Сапрыкичагай хүтэлбэрилдэг хэбшэдэй бригада түсэбөө аяар 250 процент дүүргэһэн байна.

Хойто-Байгалай аймагай Дээдэ Ангарай сельсоведэй «Улаан-Октябрь» колхозой загаһашад социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ һэн. Дүй дүршэл ехэтэй бригадир Иван Гурьевич Комарицынэй хүтэлбэрилдэг бригадынхид загаһа бариха январь һарынгаа түсэбые холо үлүүлжэ, ВКП(б)-гэй райкомой, райсоведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн юм. Тус бригадынхид февралиин 25-най мэдээгээр 267 центнер загаһа бараад, түрүүшынгээ кварталай түсэбые 106,8 процент дүүргээ һэн. Үйлэдбэриин бусадшье коллективүүд урмашамаар амжалтануудые түйлаһан.

1943 оной январиин түрүүшын үдэрнүүдтэ Улаан Армиин 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ танкова колонно байгуулгада мүнгэ, зөөри суглуулхаар патриотическа хүдэлөөн эхилээ һэн. Энээнэй урда БМАССР-эй ажалшад самолёдуудай эскадрилиие барилгада 23 миллион түхэриг суглуулһан байгаа. Тиин Верховно Главнокомандалагшын зүгһөө баяр баясхаланда хүртөө һэн.

Улаан Армиин 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ танкова колонно байгуулгада врач Иван Иванович Алексеев эхи табиһан юм. Тэрэ гарай алтан часуудые, алтан 2 бэһэлиг, бугааг гэхэ мэтые колонның жасада оруулжа, Буряад-Монголой ажалшадые иигэжэ уряалһан байна: «Мининэй ба Пожарскиин үеын угсаатанайнгаа патриотическа жэшээе даган, хариин булимтарагшадһаа Эхэ ороноо хамгаалхын тула оролдожо, үнэтэй сэнтэй эд зөөриеэ ниитын жасада оруулая».

Загарайн аймагай Дабаатын сельсоведэй «Арбижал» артелиин таряашад врач Алексеевэй жэшээгээр 50 грамм алтан, 2,5 килограмм мүнгэн эд хэрэгсэл, 50 мянган түхэриг суглуулһан байна. 500 түхэриг, мүнгэн час, алтан бэһэлиг үгэһэн Баргажан һуурина багша Арсентьева, бусадшье олон патриодууд тухай магтаалай үгэнүүдые хэлэмээр. Республикын уран зохёолшод, уран зураашад Н. Г. Балдано, Х. Н. Намсараев, Ц. С. Сампилов, А. Ч. Шадаев, Р. С. Мэрдыгеев гэгшэд энэ хэрэгтэ мүн лэ хубитаяа оруулаа һэн. Зэдын аймагай «Заветы Ильича», Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр А. Цыбикжапов, С. Трутнев гэгшэд тус тустаа 100 мянган түхэриг мүнгэ оруулһан. Оройдоол ганса үдэрэй туршада Зэдын ажалшад 250 мянган түхэриг оруулаа һэн. Оборонно промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэ эльгээгдэхэ эдеэ хоолой продуктнуудые Загарайн, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй таряашад эдэбхитэйгээр бэлэдхэһэн байна.

1943 оной январиин 29-дэ Буряад-Монголой ажалшад Верховно Главнокомандалагшада иигэжэ элидхээ һэн: «Буряад-Монголой Автономито Совет Социалис Республикын ажалшад Гитлерэй этэгээдүүдые һамна бута сохижо байһан Улаан Армиин амжалтануудаар урмашан, анхан суглуулһан 23 миллион түхэригтөө нэмэри болгон, гүрэнэй банкда үшөө 13 миллион түхэриг, 8 пүүд мүнгэ, 10 фунт алта оруулаабди. Энэ нэмэриеэ бидэ Улаан Армиин 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ танкова колонно байгуулгада зорюулнабди. Манай республикын таряашад фронтые хангалга тухай онсо һаналаа табилсан, эдеэ хоолой продуктнуудые гүрэндэ тушааха зорилгоёо сүм бэелүүлээбди. Улаан Армиин сэрэгшэдтэ 10000 пүүд болон оборонно предприятинуудай хүдэлмэришэдые хангахаар 13.000 пүүд эдеэ хоолой зүйл хубиингаа нөөсэһөө эльгээгээбди».

Республикын комсомолшууд болон залуушуул дайшалхы техникэ бүтээлгэдэ хэрэгтэй мүнгэ, зөөри суглуулгада илангаяа эдэбхитэй хабаадалсаһан.

Улаан Армиин десантнигуудай нэгэ частьда бэшэг эльгээхэдээ, ВЛКСМ-эй Буряад-Монголой обкомой бюрогой гэшүүд Модогоев, Шмаков, Щекотов, Миронова, Ерчев, Семенов, Ушнаев, Гаськов, Балдаев гэгшэд февралиин 6-да иигэжэ бэшэһэн байна: «Шэн габьяата Улаан Армиин асари ехэ илалтануудаар үнэн зүрхэнһөө урмашан баярлажа, бидэ, совет тылэй хүдэлмэрилэгшэд фашис булимтарагшадые гүйсэд һүнөөн сохилго дүтэлөө гэжэ батаар найданабди. Тиихэ зуураа илалта өөрөө ерэдэггүй, тэрэнэй түлөө ами наһаяа хайрлангүй тэмсэхэ хэрэгтэй гэжэ һайн ойлгонобди. Тиимэһээл фронтдо туһаламжаяа шангадхаха, бүхы хүсэ шадалаа илалта түйлаха хэрэгтэ элсүүлхэ байнабди...».

Комсомолшууд ба залуушуул сэрэгшэдтэ эдеэ хоолой продуктнуудые эльгээһэн байна.

Удаань хүдөөгэй залуушуул ба һурагшад «Бурят-Монголой залуу таряашан» гэһэн танкова колоннодо тусхай жаса бии болгохо гэжэ шиидэһэн юм. 1943 оной февралиин 20-до ВЛКСМ-эй Буряад-Монголой обкомой секретарь А. Модогоев Верховно Главнокомандалагшада иигэжэ мэдээсээ һэн: «Богонихон болзорто республикын комсомолшууд, залуушуул Госбанкын бүридхэлдэ 1 миллион 300 мянган түхэриг оруулаа... Энэмнай хадаа хүдэлмэришэн-таряашанай Улаан Армиин 25 жэлэй ойдо багахан бэлэг болоно».

Ородой таряашан Ферапонт Головатый самолёт барилгада 100 мянган түхэриг үгэһэн юм. Тэрэнэй һайн һайхан үүсхэлые даган, республикын түлөөлэгшэд хубиингаа нөөсэһөө 100 мянганһаа 150 мянган түхэриг хүрэтэр мүнгэ үгэдэг байгаа. Тэдэнэй дунда Тарбагатайн аймагай «Победитель» колхозой гэшүүд Паалина Васильевае, комсомолец Филипп Болоневые, энэл аймагай колхозой түрүүлэгшын орлогшо Татьяна Ананьинае нэрлэлтэй. Сэлэнгын аймагай Загастайн сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Базар Очиров, энэл аймагай Коммунизм колхозой Дарма Чимитов тус тустаа 150 мянган түхэриг, Сэлэнгын аймагай «Улаан Үдэнгэ» колхозой һаалишан, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Долгоржап Эрдынеева, Зэдын аймагай «Галын Очи» колхозой түрүүлэгшэ Цыбик Банзаракцаев гэгшэд тус тустаа 160 мянган түхэриг оруулаа һэн. Колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй нэгэн Пүэбо Мункуевич Мункуев 250 мянган түхэриг оруулһан.

Дайнай эхинһээ 1945 оной январиин 1 болотор Буряадай ажалшад Улаан Армиие зэбсэгжүүлгэдэ бүхы дээрэнь 70 миллион түхэриг зорюулаа.

Иигэжэ республикымнай хүн зон харата дайсаниие һүнөөн дараха хэрэгтэ өөһэдынгөө бодото хубитые оруулһан юм.

Ю. ШЕРЕМЕТЬЕВА,
Буряадай АССР-эй гүрэнэй түбэй архивай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

СПОРТ · Спорт · СПОРТ · Спорт · СПОРТ

«БАЙГАЛ» ЖУРНАЛАЙ ШАНДА ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ БҮХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨН

ТЭМСЭЛ УЛАМ ШАНГАДАНА

Спортын эрэлхэг зоригтой зүйл болохо боксдо дуратайшуулай ёһотойл һайндэр республикымнай ниислэл хотодо эхилбэ. Хоёр жэлэй забһарлалгын һүүлээр «Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө боксоор бүхэсоюзна заншалта мүрысөөн дахинаа һэргээгдэһэн байна. СССР-эй Спорткомитедэй шиидхэбэреэр Буряад орондо үнгэргэгдэдэг энэ наадан бүхэсоюзна арба гаран мүрысөөнэй тоодо оруулагдаһан ушарынь манай республикын боксернуудай ехэ алдар габьяатай байһанай гэршэ жэшээ болоно.

«Байгал-83» гэжэ юһэдэхи мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр ЛВРЗ-гэй Соёлой ордоной ценэдэ тодхогдоһон ринг дээрэ 48 уулзалга болоо. Тэдэ бултадаа шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, сугларагшадай анхарал татаһан, һонирхол үүсхэһэн байха юм.

Эндэ үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ 51,57 болон 67 килограммай шэгнүүртэн хабаадаһан байгаа. Эгээл түрүүлэн Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Игорь Дугаров Шэтэһээ ерэһэн Рузалин Габдрахмановтай тулалдахадаа, тэнсүү шанга тэмсэлдэ илалта түйлажа, нютагайнгаа боксернуудые амжалтада зоригжуулаа гэхэдэ алдуу болохогүй.

Буряадай АССР-эй хэдэ дахин чемпион Анатолий Асадулин заабол илалта түйлажа, СССР-эй спортын мастерай нэрэ зэргэдэ хүртэхэ ехэ хүсэлэнтэй байһанаа нюунагүй. Тэрэ «Урожай» бүлгэмэй Россин болон Түбэй соведүүдэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүдтэ шалгарһан, академик Киренскиин дурасхаалда зорюулагдажа Красноярскда болоһон мүрысөөндэ мүнгэн медаляар шагнагдаһан һамтартай. Тэрэ хоёр гарһаа шандааһа шангатай байһанаа харуулжа, Ангарскын залуу боксер Сергей Алабининие тогтоон торгонгүй шүүбэ.

Буряадай багшанарай институдай студент Афанасий Иванов гоё һайхан арга дүрэтэй байхаһаа гадна, ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй боксер боложо ябаһанаа һүүлэй үедэ элирхэйлэн харуулна. Энэ жэлэй эхиндэ Фрунзе хотодо үнгэргэгдэһэн бүхэсоюзна мүрысөөндэ тэрэ 3-дахи һуури эзэлээ һэн. Мүнөө Афанасий нютагайнгаа спортсмен Сокто Лодоновые илажа, урагшаа алхам хэһэн байха юм. Эгээл хүнгэн хоёрдохи шэгнүүртэн соохоо Исин Хаербек (Омск), МНР-һээ Нямаагийн Нарантуяа, Эрхүүһээ Сергей Сафонов гэгшэд бар хүсэтэй байжа, илалтануудые түйлабад.

57 килограмм. Манай багшанарай институдай студент Г. Намдаков А. Тарасовтай тулалдахадаа, холын зайһаа онобшотой шанга сохилтонуудые хэжэ, нүгөөдэеэ тухашаруулаа. Һурагшынгаа яаха аргагүй шүүгдэхэ болоходонь, А. Тарасовай тренер ринг дээрэ полотенцээ хаяба.

БГПИ-гэй студент Владимир Марченко Прибайкалиин районой Турунтаево тосхоной дунда һургуулида һуража байха үедөө арһан бээлэйн нюусатай танилсаа һэн. Манай бэлигтэй бэрхэ залуу тренернүүдэй нэгэн — спортын мастерта кандидат Анатолий Куренков тэрэниие һурган хүмүүжүүлһэн байха юм. Володя туулган хүндэ нюдаргатай, гоё һайхан арга дүрэтэй байһанаа харуулжа, Сергей Леонтьевые (Шэтэ) нокаудаар диилэжэ, сугларагшадай зүгһөө альга ташалгаар угтагдаба. Энэнь манай залуу боксерой бүхэсоюзна заншалта наадан да дээгүүр һуури эзэлхэ хүсэлэнтэйень гэршэлнэ.

Эндэ С. Цыренов (Улаан-Үдэ)—Н. Петуховые (Шэтэ), А. Попов (Шэтэ)—Б. Бочектуевые (Улаан-Үдэ), Б. Цыбжитов (Улаан-Үдэ)—Н. Дашанимаевые (Улаан-Үдэ), Н. Хуурак (Омск) С. Семеновые (Улаан-Үдэ) шүүгээ.

Манай республикаһаа В. Цыпылов, Б. Сандуев гэгшэд хүсэл эрмэлзэл ехэтэй байжа, илалта түйлаһан байна. Тиихэдэ Ю. Фалеев (Воронеж), А. Бурдуковский (Шэтэ), К. Айзатулов (Саранск), А. Великий (Благовещенск), Э. Булган (МНР) болон бусад 67 килограммай шэгнүүртэ тулалдахадаа илажа, урагшаа дабшаба. Үдэшын мүрысөөндэ 54,63,5 ба 81 килограммай шэгнүүртэй боксёрнууд тулалдаа. Буряадай хүдөө ажахын институдай студент Ч. Ринчинов Монголой боксер Лубсанбалдангийн Цоггэрэлтэй рингдэ гаража тулалдахадаа, гоё һайхан наадаараа боксдо дуратайшуулые баясуулба. Тиихэдээ Чингис Ринчинов шамбай сүлхэ байжа, түрүүшын хоёр раундда булиһан байгаа. Гурбадахи раундда Монголой боксер эдэбхижэбэшье, шүүгдэшоо.

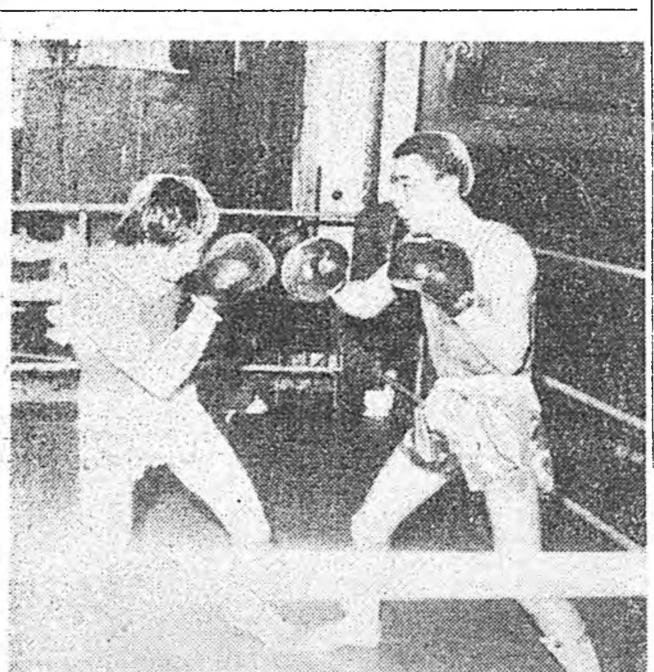
Эндэ Цырендоржийн Амаржаргал (МНР) Эрхүүгэй бэрхэ боксер Владимир Прокопьевтой уулзахадаа, хоёрдохи илалта түйлаба.

—Амаржаргал сэрэгэй алба хаагша юм. Тэрэ 19-тэй. МНР-эй спортын мастер, оронойнгоо чемпион болонхой. Нёдондо жэл социалис оронуудай хани барисаата арминуудай Гаванада үнгэргэгдэһэн спартакиадада тэрэ ехэ амжалта түйлажа, мүнгэн медаляар шагнагдаа һэн. Юрэдөөл, мүнөө танай республикын ниислэл хотодо үнгэргэгдэдэг заншалта мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадахадаа, Амаржаргал илажа гараха гэһэн ехэ зорилго урдаа табинхай,—гэжэ уласхоорондын категориин судья Дамдинжавийн Банди (МНР) хөөрэнэ.

Набтархан аад, хүдэр шамбай бэетэй Красноярскын түлөөлэгшэ И. Казыгашев Г. Будацыреновые (Шэтэ) шүүгээ. Сэхыень хэлэхэдэ, Хэжэнгын дунда һургуули дүүргээд, Шэтын медицинскэ институдта һуралсаяа ороһон 17-той эдир боксер Галдан Будацыренов мүхөөгөө үгтэнгүй, сугларагшадай зүгһөө альга ташалгаар угтагдаба. Гэбэшье дүршэл шадабаритай Иван Казыгашев һүүлшын раундда улам эдэбхижэжэ, шүүһэн байгаа.

63,5 килограмм. Буянто Цыдыпов (Улаан-Үдэ) Эдуард Абашев (Красноярск) хоёрой уулзалга ана-мана тэмсэлдэ үнгэрбэ. Зүгөөр нютагаймнай хүбүүн нугаршагүй хүсэл эрмэлзэлтэй байжа, илалта түйлаа. Киргиз арадай суута хүбүүн, Советскэ Союзай Герой Дүйшенкул Шопоковой дурасхаалда зорюулагдажа, Фрунзе хотодо үнгэргэгдэдэг бүхэсоюзна заншалта наадаанда мүнгэн медаляар шагнагдаһан Валентин Николаев (Улаан-Үдэ) мүрысөөнһөө мүрысөөндэ мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ байна гэхэдэ алдуу болохогүй. Тэрэ М. Бесфамильный (Куйбышев) гэгшэтэй уулзахадаа, гоё һайхачаар наадажа, мэргэжэлтэд болон тренернүүдэй үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **боксернууд Юрий Фалкеев (Воронеж) Батамунх Базарсүрэн гэгшэдэй тулалдаанай үедэ.**

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

МҮНГЭН МЕДАЛЬДА ХҮРТЭБЭ

Һур харбалгаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Харьковай авиационно институдай манеж соо болобо. Оронойһаа олон союзна республикануудай 80 гаран бэлигтэй бэрхэ харбагшад, тэрэ тоодо уласхоорондын классай спортын 34 мастер энэ үбэлэй мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа.

Эрэшүүлэй дундаһаа Шэтын областиин мэргэшүүл онсо шалгарба. 20 наһатай уласхоорондын классай спортын мастер Мүнхэ-Бадра Дашицыренов М-2 упражненеэр харбахадаа, һүүлшын үдэр онсо шалгаржа, 2592 очко абаад, СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртэбэ. Тэрэ 70, 50 болон 30 метртэ түрүү һууринуудые эзэлһэн байха юм. 50 метртэ—664, 30 метртэ 698 очко туудаа.

Уласхоорондын классай спортын мастер Ким Дабаев 7 очкогоор гартажа, хоёрдохи һуури эзэлбэ. Оронойн олон дахин чемпион болоһон Владимир Ешеев бронзо медаляар шагнагдаа.

Манай республикын түлөөлэгшэ спортын мастер Цыденбал Цыренжапов 255 очкотойгоор эрхим зургаанай тоодо оробо. Энэ жэлдэ тэрэ уласхоорондын классай спортын мастерай норматив одоошье дүүргэхэ аабза гэжэ этигэн найдалтай.

Эхэнэрнүүдэй дунда һүүлшын үдэр илангаяа шанга тэмсэл болобо. Шэтын областиин эдир харбагша, уласхоорондын классай спортын мастер Светлана Жигжитова М-2 упражненеэр харбахадаа, 2611 очкотойгоор СССР-эй чемпионка болоо. Тэрэ 70 болон 60 метрэй зайнуудта илалта түйлаһан байна.

Зүүн Сибириин технологическа институдай студентка, уласхоорондын классай спортын мастер Светлана Николаева илагшаһаа 11 очкогоор гартажа, мүнгэн медаляар шагнагдаба. Һүүлшын үдэр манай харбагша басаган үндэр үрэ дүнгүүдые түйлажа, урагшаа нилээд дабшаһан байна. 50 метртэ —332, харин 30 метртэ 350 очко абаба. Энэ дүнгынь һур харбалгын спортын түүхэдэ хоёрдохи үрэ дүн болоно гэхэ гү, али дэлхэйн чемпионка Наталья Бутузовагай харуулһан үрэ дүнһөө хэдэхэн очкогоор дутуу юм.

Белоруссиин ССР-эй түлөөлэгшэ, залуушуулай III наадануудта илажа гараһан Елена Марфель гурбадахи һуури эзэлбэ.

Иигэжэ СССР-эй үбэлэй чемпионат залуу харбагшадай һорилго бэлэдхэлэй ёһотойл харалга боложо дүүрэ.

Манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй шэнэ чемпион М. Дашицыренов.

В. ПЛУТТЫН фото.

АМЕРИКЫН РИНГ ДЭЭРЭХИ УУЛЗАЛГЫН УРДА ТЭЭ

Боксоор СССР-эй ба США-гай суглуулагдамал командануудай хоорондохи нүхэд ёһоной уулзалганууд февралиин 26-да Лас-Вегастэ (Невада штат), мартын 1-дэ Индианополисто (Индиана штат), мартын 8-да Сиракузада (Нью-Йорк штат) үнгэргэгдэхэ юм. Совет-американ арһан бээлэйн шадабаритадай уулзалганууд заншалта болонхой. СССР-эй Боксын федерациин үүсхэлээр тэдэ 1969 онһоо хойшо үнгэргэгдэнэ.

—Минии һанахада, эдэ мүрысөөнүүд хоёр талада ехэ ашатай туһатай байна.—гэжэ боксоор СССР-эй суглуулагдамал командын ахамад тренер Артем Лавров хөөрэнэ. — Тэдэ спортсменүүдэй техническэ ба тактическа бэлэдхэлэй дутуу дунданууды элирүүлхэдэ туһалдаг, тэдэнэй сэдьхэл бодолые хатуужуулдаг, хоёр ороной боксернуудай мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлдэг байна. Эгээл эдэ мүрысөөнүүд уласхоорондын шухала удха шанартай юм. Тэдэ дэлхэйн һайн дуранай боксые саашадань хүгжөөхэ, нэрэ хүндыень дээшэлүүлхэ арга олгоно.

Европын, дэлхэйн, Олимпиин наадануудай чемпионууд, дэлхэйн Кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөнүүдтэ илагшад, СССР-эй чемпионууд манай командын бүридэлдэ ороно. Шамиль Сабиров болон Каримжан Абдрахманов (48 килограмм), Юрий Александров (51 килограмм), Виктор Мирошниченко, Вячеслав Шулепко (54 килограмм), Серик Нурказов (57 килограмм), Виктор Демьяненко, Владимир Степанов (60 килограмм), Василий Шишов (63,5 килограмм), Серик Конакбаев болон Исраэл Акопкохян (67 килограмм), Александр Кошкин (71 килограмм), Асылбек Килимов ба Сергей Василенко (75 килограмм), Евгений Качановский (81 килограмм), Александр Ягубкин болон Виктор Моршнев (91 килограмм), Валерий Абаджян (91 килограммһаа дээшэ) гэгшэд тэдэнэй дунда бии.

—Хэды хүшэр хүндэ байгаашье һаань, эндэ болохо мүрысөөнүүдтэ манай команда илалта түйлахые оролдохо юм,—гэжэ Артем Лавров хөөрэнэ. — Американ боксернуудтай үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүд 1984 ондо Лос-Анджелеста болохо Олимпиадада бэлэдхэлэй шатануудай нэгэниинь болохо байна.

Борис ОЛЬШЕВСКИЙ,
СССР-эй спортын мастер.
(АПН).

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотонуудай» февралиин 12-то үнгэргэгдэһэн 7-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха «Спортлото». 727.528 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (36 карточка) таагшад — 1486 түхэриг, дүрбэн номер (1364 карточка) тааһан хүнүүд — 48 түхэриг, гурбан номер (24823 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха «Спортлото»: 4.408.801 билет ороо. Табан номер (14 карточка) тааһан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (1927 карточка) таагшад — 234 түхэриг, гурбан номер (66737 карточка) тааһан хүнүүд 11 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 7-дохи тиражай шүүбэринүүд февралиин 23-һаа мартын 23 болотор түлэгдэхэ. (ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. Анхаргты: түрүү дүй дүршэл. «Миллионернүүд болохо хүсэлэнтэй» — В. Комлевой статья. «Транспортын звеногой нөөсэнүүд» — А. Н. Казыкинтай хэһэн хөөрэлдөөн. «Нэрэ хүндэеэ харюулна». — О. Евсеевагай статья. Буряадай АССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин министр Н. Кузнецовой «Правда Бурятии» газетэдэ эльгээһэн харюу.

Гурбадахи хуудаһанда. Ажахы эрхилэлгын онһо нарижуулан һайжаруулха. «Подряд: продукциин түлөө» («Сельская жизнь» газетын февралиин 20-ной номерһоо). Чехословакиин ажалшадай хархис хүсэнүүдые илаһанай 35 жэлэй ойдо.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Соёлшод — хүдөөгэйхидтэ. «Ажалай болон зохёон байгуулхы хани барисаан» — Ч. Доржневай корреспонденци. Спорт. «Үндэр шагналда хүртэхэ дуратайшуул үсөөрнэ» — В. Бадмаевай статья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 9.55—«Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 10.40 — «Ан амитадай аймаг». 11.40 —Хальмагай АССР-эй Гүрэнэй «Тюльпан» гэжэ дуу, хатарай ансамблиин концерт. 12.20 — «Барилга ба архитектура» — киножурнал. 12.30 — Шэнэ һонин. 16.00 — Шэнэ һонин. 16.20 — «Мал ажал — габшагай ажал» —эрдэм-дэлгэрүүлгын фильмүүдэй программа. 17.00 — Бүхэдэлхэйн студентнэрэй үбэлэй нааданууд. Болгариһаа дамжуулагдаха.

Улаан-Үдэ. 17.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл. (буряадаар). 17.45 — «Байгал».

Москва. 18.15 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет. «Хоёр дэлхэй — хоёр политика». «Сэрэгэй талаар этигэл найдалые бэхижүүлхэ КПСС-эй залан сэхэ хараа шугам. СССР-эй эб найрамдалта шэнэ үүсхэлнүүд — шахардуу байдалые һуларуулха бодото зам». Сэрэгэй эрдэмэй доктор, генерал-лейтенант М. Н. Кирьян дамжуулгые хүтэлхэ. 18.45 — «Бүхы юумэн журамһаа эхитэй». «Коллектив юу хэжэ шадахаб» гэһэн дамжуулгаһаа. Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетов дамжуулгые хүтэлхэ (1-дэхи дамжуулга). 19.25 — Уран зохёолшо, Социалис Ажалай Герой М. Алексеев үгэ хэлэхэ. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Ростов-на-Дону хотын камерна хоорой концерт. 20.20 —«Уран шүлэг. Константин Симонов». Останкинын концертнэ студида болоһон үдэшэ (1977 ондо буулгагдаһан). 22.00 — «Время». 22.30 — «Кампучиин харгы замуудаар» — телевизионно баримтата фильм. 23.30—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00 — Испан хэлэн. 13.35 — Физикэ. 6-дахи класс. «Эврикэ» «Архимедэй хүсэн». 14.05 — «Манай саад». 14.35 — «Строгая мужская жизнь»—уран һайханай фильм. 16.05 — Джек Лондон. Ажабайдалай ба зохёохы ажал ябуулгын хуудаһанууд. 16.50—Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.55 — Сонохолнууд. 17.05 — «Песнь о Зубре» — мультфильм.

Москва. 17.30 — Шатарай һургуули. «Разрядтайшуулай класс». 18.00 — 18.15 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 18.15 — «Номдо дуратайшуулда». 18.45 — Эстрадын программа. 19.45 — «С кого они такие» — киноочерк. 20.05 — «Социалис мүрысөөнэй ябаса. «Дүнгүүдые согсолон». 20.45 — «Барилга ба архитектура»—киножурнал.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» «Степа ахай» (2-дохи дамжуулга). 21.15 — «Эб найрамдалые хамгаалха совет комитедэй түрүүлэгшэ Ю. А. Жуковай хөөрөөн». 22.00 — «Время». 22.30 — «Люди, как реки» — телевизионно уран һайханай фильм. 23,20 — Москвагай сэрэгэй округой ансамблиин концерт.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография ... ственного комитета Бурят... делам издательств, полигр... ной торговли. Н-04346. Заказ № 46.